

ВУЙКО ШТАБАЧНЮК

І
20-ІНШІ

НОВІ
КОРОТКІ
ОПОВІДАНЯ

ПОВЕРХ
100

ВЕСЕЛІ МАЛЮНКІВ
ЦІКАВІ
ПРАВДИВІ

Я. МАЙДАНИК.

J. MAYDANYK

UNCLE S. TABACHNIUK

and

OTHER NEW SHORT STORIES
with more than 100 illustrations by the author

WINNIPEG

1 9 5 9

CANADA

Я. МАЙДАНИК

ВУЙКО Ш. ТАБАЧНЮК

i

ІНШІ НОВІ, КОРОТКІ ОПОВІДАННЯ

Поверх 100 ілюстрацій автора

ВІННІПЕГ

1 9 5 9

КАНАДА

Printed in Canada

Printed by
THE NEW PATHWAY PUBLISHERS LTD.
184 Alexander Ave., Winnipeg, Man.

ЗАМІСТЬ ПЕРЕДМОВИ

Вже більше як 45 літ тому Штіф Табагнюк погав писати свої сатиричні гуморески для гасопису “Новини”, які виходили тоді в Едмонтоні, і в короткому часі здобув собі широку популярність. Це були невеличкі, повні гумору і сатири оповідання, прикрашені ілюстраціями самого автора. Подій, зображені в гуморесках, дійсно відбувалися в різних місцях Канади, а навіть і Америки, де осілися і жили наші люди. Всюди траплялися своєрідні сатиричні типи і характери. Не один подумав, коли хтось розповідав або гігав про найновіші гуморески Штіфа, що мова йде про нього самого або його знайомого. Загальний план автора був викривати мовою сатиричних образів все лихо, яке наносило ганьбу нашому народові і тим самим виправляти їх сміхом. Можливо, що був у той час дуже маленький і скромний вклад у нашу літературу — але все-ж таки вкладом він був.

Сатиричні оповідання про Штіфа Табагнюка побудовані на життевому матеріалі і через те вони були цікаві для кожного гитага. Видно, що автор заслужив собі на таку увагу коли всі гіталі та попитували одні других — ги не гули дещо про найновіші “троблі” вуйка Штіфа? Мені раз довелося спитати головіка, який взагалі нікого не гітає — ги знає він дещо про головіка, який називається Штіф Табагнюк, то він з усмішкою відповів, що не лиш тут у Канаді, але і в старому краю про нього знають всі, бо розповідали ті, що повертали, та гіталі в якісь книжці про ріжні його виробеньки в Канаді. Я його не здивав, але гув багато про нього.

Правда, неправильні були деякі сатиричні образи, і це тому, що деякі непрошені люди підшивалися під ці оповідання і втягали Штіфа Табагнюка в ріжні партійні та передвиборгі кампанії, а деякі гасописці без розбору містили ту писанину. Чіплялися вони Штіфа як ріпяхи кожуха, і через те він замовк на деякі літа і пильнував свого бізнесу.

За гас його мовганки багато запитували листами автора, Я. М. — що сталося, що йому замкнуло пельку? Пишіть, вуйку Штіф, як і що сталося з вами, що мовгите так довго? Пишіть про всі ваші "троблі" бо ми гекаемо, і любимо це гитати. Не думайте, що ми ображуємося. Ні. Ми знаємо, що ви своїми оповіданнями виставляєте на сміх ріжних пустомель, нахаб, брехунів, захланних, марнотравників, пияків і інших. Просимо ще раз пишіть про них.

ВИТИНОК З АМЕРИКАНСЬКОЮ ПРЕСІЮ.

"Коли українська громада в Канаді грає сьогодні поважну роль в політичному і громадському житті Канади, то в тім в великий мірі заслуга Якова Майданника, який майже в самих погатках напливу української іміграції до Канади сатирою бигував грубі недопліки перших переселенців і вжив їх "бути людьми між людьми. Бо ніде правди діти, молоді, здорові українські "парубки", не маюги над собою в Канаді батьківської опіки, соромом вкривали всю українську спільноту від Монреалу до Ванкуверу. Бійки в готелях (коргмах) не переводились. Кримінальні суди були переповнені нашими хлопцями. Щоденна англійська преса приносila одну сенсацію за другою, називаючи нас "галішенами", дикунами, тощо. Провідні українські люди були цілком безрадні супроти такого явища. Хто з старших імігрантів не памятає, наприклад, скільки то української крові пролито в 1910 - 1914 роках на Манорці у Вінніпегу, або в галі Ястрембського?

Старші українські громадяни все це багили і знають, яку велику і важку працю виконав молодий наш студент Брэндонського семинара, Яків Майданник, що в ті, так-би мовити, дики гаси, приїхав до Вінніпегу й погав Штіфом Табагнюком висмівати, картати й вгити розперезану молодь, як треба жити в гужім краю і серед гужих людей. Ці заслуги Якова Майданника підкреслювали майже всі промовці.

у гасник С. М."

Перегітав він це, тай міркує в своїй голові, що не так то воно легко про те все писати — бо все має свій гас. Ще інший запитує його листовно — Що властиво лягло в основу писаних вами сатиричних гуморесок

і гому якраз імя Табагнюка, а не якесь інше приbrane імя?

Щоб відповісти на це питання, потрібно більше гасу та терпеливости. Постараюсь про це написати обіжно вкоротці. Свого гасу (а це вже було давно), він угащав у Брендоні до угітельського семинара, і йому попав в руки інтересний старокраєвий лист. Не так літ, як саме адресування коверти “Wielmozny Pan” — такий то, а такий то (було ім'я і називиско), але інтересний був адресат писаний ніби по німецьки: “Asgity sofort antwort“ до nadawca Штифбан Табагнюк”. Та коверта переходила з рук до рук і ми, студенти, гомусь сердегно сміялися. Показав він ту коверту пропорові Карманському (який тоді угив у семинарі) і він пояснив оте “алзо біти зофорт антворт”, що означало по нашому — отже прошу про скору відповідь.

Багите — говорив Карманський, — це адресувала людина, яка недавно скинула цісарський мундір, і мала себе за цісарську дитину, вислужений вояк Франц Йосифу “піршому”, так не дивуйтесь, що дописав по німецьки — бо знає. Не даром-же, він відбув три-рігну муштру. Певно хоті приїхати до Канади, то ще може стрінемося. Вже зі самого адресування можна собі виробити думку, що це цікавий тип.

Так і сталося. За якийсь гас Штиф Табагнюк опинився в Канаді і дав себе гути на повний голос. Оце булав приблизна відповідь про те ім'я, а не якесь інше. Шкода, що (не з його вини) не можна було далше продовжувати сатиричні оповідання Штифба Табагнюка, але збережені і новіші його оповідання знайдете в цій книжці.

M. M.

I

1910—1935

Луїко Мітісъ.

ВУЙКО ШТИФ ЗГОЛОСИВСЯ

Шановні мої краяни і давні партнери. Проши не бануйте, та не будьте маркотні жи я так довго не давав про себе чутки. Здаєся мені, що нема такого чоловіка або кобіти в Канаді аби мене не знали. Колись, за молодих літ, я писав про себе розмаіто на ріжні гатунки та всякі пункта. Писав я про себе самого, писав про свою кобіту Явдоху, писав про свого синка, ну, тай про вас, кохані партнери, файнно описував. Правда, в своїм писаню я дуже вважав аби комусь гонір не спаллюжити, тай нікого не конєрувати. Куждин день в моїм житю

приносив ріжні трబлі тай бадрованя, але я на те все як на сіпіярску тайзу.

Про все я писав тай не було мені ніякого встриму. В своїх письмах та ріжних бесідах яуважав аби що непотрібне не ляпнути, бо то вважисте як якись казав — “язик мелькне і в кут, а губу натовчуть”.

Політиков я ніколи не бадрувався, бо я рахувати чоловік грамотний але на політичний. Не люблю я як хтось лізе мені в поперек дороги, та підшикається свою писаниною під мос намено. Вчера мій кум Пилипцько-тицькає пальцем в якусь газету тай каже:

— Адіт Штіф, якись банк за вас партачить, а вам гейби замкнуло. Вже літами мовчите, тай ані словечка не гавкните про себе, чи ви ще живите, чи може вас десь вирвало? Бо рахувати сюда ѹ туда, нарід хоче знати. Виж людина публічна, пускали себе в газети колись, відбивали свої пікчери, а народ читав тай тішився. Пригадую собі як ви колись свої Явдосі післали фотографію, та наказували, щоби вас поставила за образ, аби вас мухи не обласкудили. А тепер якби вас корова язиком злизала, воцумеря?

Маркотно ми стало на кумову бесіду, бо правду каже. Не раз я так міркую в свої голові. Гуляв я колись, буяв, але тепер мені не до сего. Ломбего мене круить — от що. А ви кажете. — Та з другого боку є ріжні причини, що я тепер став більше телігантним. Ружні бізнеси, які ми з Явдохов провадили, вибили мені той дур з голови. Які бізнеси — питаете? Та розмайті, бігме ну.

Мав я бортин-гавзи, румінг-гавзи, штімбед, чилі старокрасеву лазінью. Колись я думав, а навіть і писав, що моя Явдоха крейзі фул, а воно, видете, я робив великий містик. Від коли я її спровадив з старої контрі зараз по першій войні, то переконався, що вона смарт вумен, чи так би сказати по нашому, тисячі а не жінка. Не раз в бізнесах дивлюся на свою Явдоху тай лиш покажекую. Вона вам і сюди і туди і вон куда. Центи приходять, тринкаль не виходить — ввійде.

Всім вона урудує, все видить і знає, а найбільше тримас мене на оці, аби я дещо не насвиние, та не побробив трబлів — бо і таке бувало в нашім бізнесі. Вміла вона і знала як центи качати до купи.

Були такі часи, байгали, що ми мусіли своє намено перечинчувати. Перше ми Табачнюк врубали на по-

ловину і виходило містер і місис Штіф Табач. Але воно чогось мені ставало в поперек горла. Другий раз я зчинчував на містер і місис Стіф Бек. Так нам виходило краще. Тут не треба шпелувати, тай ріжна жидова не знає що я форінер, тай рахувати не стає джилис, ая.

Не задовго ми з Явдоховою подаємося на пенсію. Я вже давно бувби подався, але боюся аби Губерман не забрає проперті.

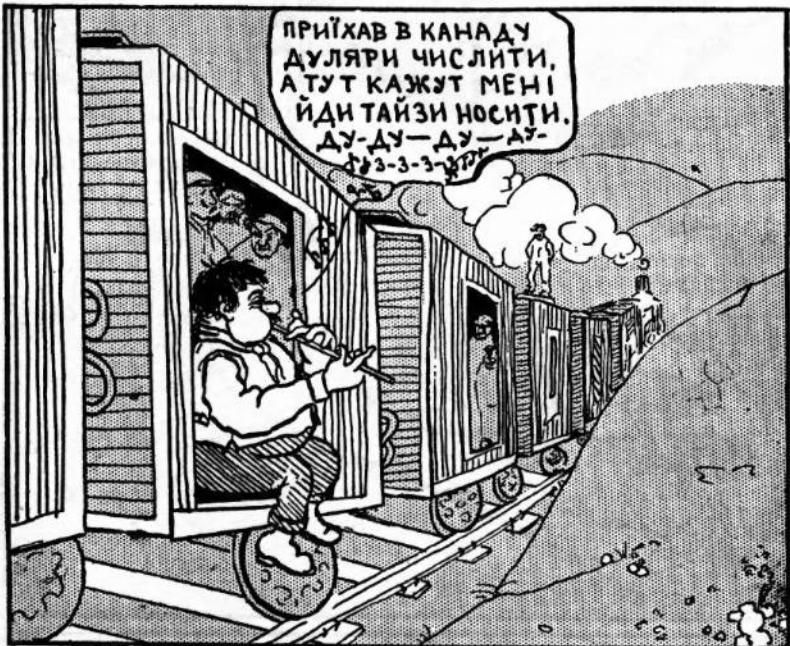
Ба, тепер ми маємо нову хату — ап ту дейт. В хаті всякі форнічі експенсовні, як також фрідж і вашмашину. Сами ми мешкаємо в салери. Коли холод тягне від цементованої підлоги, то ми підкладаємо під ноги пару патиків і так сидимо тай відпочиваємо по тяжких трудах. До хати заходимо лиши тоді як гості прийдуть, аби їм показати що в нас є — сі?

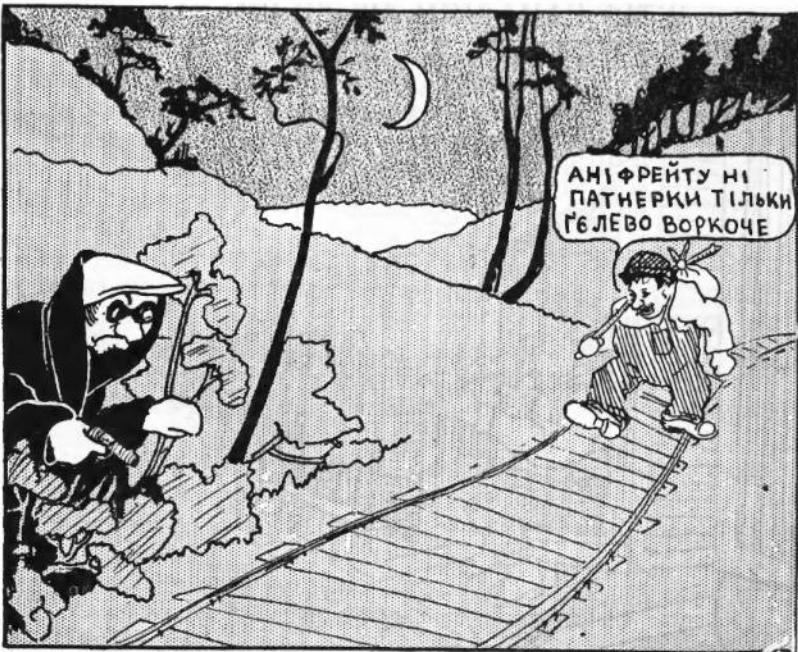
Наш синок Нік чисто вдався з натурою в свого батька. Він тиж виправляє ріжні макіг'єгі, але вже по модерному. Та проте він мамин синок, бо одинак. Приходить до нас, коли грошей треба бо він брок. Я не даю, але Явдоха десь вибере з матераца і дасть синкови, так щоби я не знав. І тут знов хочесі сказати, що моя Явдоха такі є крейзі фул. Пишу се на то конто, аби ви країнчики, сосіди і давні патнери знали що я є. А де я був і що видів, тогоби на волові шкірі не списав. Єднаково вачуйте всі в книжці я здебільшого щось розкажу, а як здіблемся знову при килішку то згадаємо все минуле.

А тепер кланююся вам, тримайтесь моцно, тай не забувайте старого Штіфа, олд френда Табачнюка.

ШТІФ КАНАДІЯН АЖ ДО СМЕРТИ

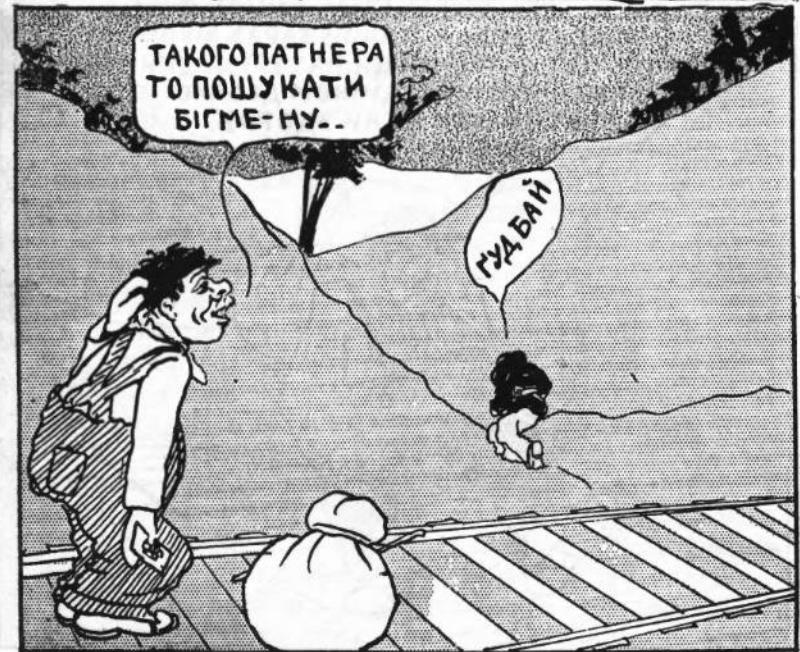
НА ТОБІ ДОЛЯРА
НА ДОРОГУ БО ЗДОХНЕШ,
А ДРУГИЙ РАЗ БЕЗ
ЦЕНТА НЕ ПУСКАЙСЯ!

НЕВЕР!
Ю ОРАНТ
БО М.

ТАКОГО ПАТНЕРА
ТО ПОШУКАТИ
БІГМЕ-НУ...

ГУБАНІ

“СОБІ ПІТ”

Піт було йому ім'я — Піт Кандій. Десять літ, як той хлопчиксько опустив рідне село і ось що витворила з него Канада.

А де ти на станції Піт? — дехто запитає.

А деж-би ви хтіли? — В-Вуйка Сипіяра; кожної ночі все сплю в іншій гарі.

А чому-ж ти не маєш якогось притуловиска, та не мешкаєш, як другі люди на станції?

Я вам скажу Вуйку — боронився жартобливо Піт — я не можу мешкати в гавзі, бо світло разить мої очі, а так запакуюся до темної гарі, тай мені добре спати. Сплю ліпше чим кайзер в подушках. Встаю рано, оглянуся, нічого не забув, бо всьо на мені, — ну а як де яка зза пазухи загубилася, то єї вина, найпильнусьного пана.

А деж ти був через кілька день, що я тебе не бачив?

Гм... — де був!? — каже Піт.

А прецінь, це цікаве знати, я думав що ти на роботу вийхав.

Тоже ви знаєте, що я за роботою не шукаю, але за грішми. Ну, але коли ви цікаві знати де я був, то я вам розкажу. Того вечера, як ви мене здибали на мості, то я йшов впрост на ярду, шукати доброї бакс-гарі. Як на збитки, того вечера не було добрих гар і я заліз в одну від цементу.

Омучений трохи цілоденним ходженням, положився на підлогу і заснув як забитий. В ночі пробудився, слухаю, а я іду... — Шлякиж би тебе впалили, а він в ночі шіпував гарі, тай забрав і мою, здається не знов, що там пан спить, а то був би зараз викинув. Та не про це тут розповідати. Трин гонить вперед, як-би сказився, я іду — куда, незнано і пощо не знаю. В холоді і голоді я впалив на захід майже дві дивізії. В однім малім місточку, фрейт затримався, а я користаючи з нагоди, вискочив так, щоби ніхто мене небачив та пішов в місто, може где що вдастся попоїсти — бо аж

жидки в очах привиджуються з голоду. Лишең я вказався до міста а тут побачив мене полісман, тай відразу пізнав мене по убъорі, що я песіжир з фрейту. Розпитав дещо, а я розумієся брехав як міг, а на закінчення нашої бесіди, він мені сказав, що не хоче мене, до двацять чотирьох годин бачити в місті. Ну, коли не хоч, то не хоч, пішов я трикою трохи за місто і положився в діч, а ту жолудок почав сильно картати розум, щоби єму кинув дещо за драбину. Звертівся я сюда не туда, тай зайдов до секційної гарі. Там пожичив трохи хліба, джиму, випив десять сирових яєць і пішов лайною в надії, що Вуйко Сипіяр здогонить мене, тай я присяду на розвору. Я йшов вперед без жадної ціли. Мене здоганяла осінь — тяжка і чорна туча, окрила широкі прери. В ході перешкаджала мені золя, яка телепалася як нужда і зачіпала тайзи. Зlossenій скинув черевик, ужив одного шпайга місто копита, а камінь став в пригоді гамера і прибив золю. З тяжкою бідою добився до стації, на якій стояли цілі ряди моїх улюблених помешкань. Ось я перед гарою. Стара темно-червоно помальована, трохи відсунені двері крізь які визирає темнота і пустка. Відсунув трохи більше і поліз до середини, засуваючи остерожно за собою двері.

Господи слава тобі, що я вже тут, а решта байка. Задоволений з своєї роботи, я закурив кавалок цигара і положився до гори животом, щей ногу піdnіс в гору і спер о дошку. От вже добре мені. Нічого більше чоловікові не потрібно до задоволення. Нараз серед того святого супокою, щось вкусило мене під пахю. Шарнув я руку в пазуху, злапав в пушки, а відтак вложив те соторіння помеже пазурі двох великих пальців і покарав смертю. — На маєш — кажу — не досить що тобі добре, але ще кусаєш!.. Решта худоби, чуючи таку земсту, подістала на якись час страх і не чіпала пана аж доки не заснув.

Серед приємного сну, будить мене брицман, ждюхаючи ногою в бік. Я отворив очі і питаю — чого душа потребує, а він мені каже: — Ти заберайся з гарі, ані, то плати. Відповідаю йому, що в мене цента нема.

Дай доляра! — каже.

Не маю.

Дайте п'ятьдесят!

Не маю.

Дайте кводра!

Кажу тобі що ані цента в мене нема.

Злапав він мене забарки, та давай викидати. Але я не з тих дурних обчіпився його, як рак, тай кажу — орайт мен, як будем летіти, то перелетимо разом в компанії і будемо йти разом аж доки нас другий фрейт не здогонить. Дивиться він що це не з імігрантом спра-ва, тай лишив мене. І так Вуйку, не мало клопотів я перебув заким дістався назад до дому. Вуйко реготав-ся. — А ти гобо, де маєш дім? — Мав пес хату? Ей Піт, не раз я тобі казав, тай ще скажу: — оженися, та може тебе баба втримає в руках. Ну а тепер куди ідеш? — питав Вуйко Андрій.

Та йду на ярду, шукати за нічлігом.

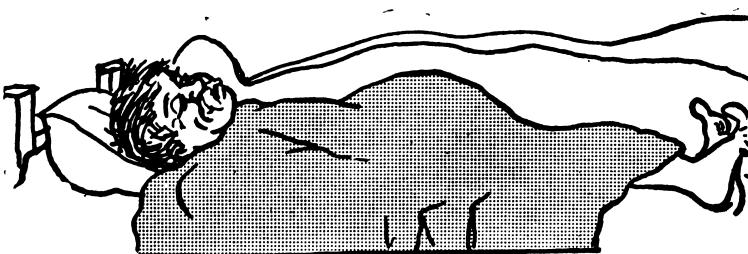
Та ходи трохи там де мешкаю, та поговорим дещо, може там буде місце і переспиши.

В дома, гурток говорив про буденщину: хто кіль-ко програв в карти, хто виграв, хто вчера був пяний.

Піт наслухався тої розмови сказав добра ніч і вийшов.

На дворі не присмно. Вулиці наповнилися їдкою осінною мракою.

Ех собаче життя! — сказав сам до себе і пішов в сторону ярдів як символ нужди.

ШТИФ БУВ СПОРТОМ ПРИ РОБОТІ

Е-ТАВІН ЗАКОЧУЄ
РУКАВИ ДО МЕНЕ,
ТИ НЕБОГО СКОРОБИ
МЕНІ БАНЬКИ ПОВІБИВАВ,
ТРЕ ГЕНДАЛО ЗДОЙМИТИ.

Ю ВОНИ-
ФАЙТ?

КОМАН ГІР!
ДОРТІ ПІГ!

МІ НО ПІГ
МІ ШТІФ-
СІ?

ГЕЛП!
МОРДЕР.

ЯК ШТІФ ПУСТИВ ЕЛЕКТРИКУ ДО ХАТИ

Коли скінчилася робота коло дічів, і я мав вертати назад на свою фарму, пішов я до Ітон штору у Вінніпегу, та накупив того всого матеріалу, аби пустити електрику в своїй хаті на фармі. Хатина моя була маленька, з логів і ліплена глиною, а дах покритий дерев'яними, та сіном.

Думаю, не буду більше бадруватися з нафтовою лямпою — але потисну на стіні кнопку і електрична лампа засьвітить. Не тра тобі ні сірника, лише подуши кнопку. — Правда, не раз в молодших літах я виправляв ріжні бешкети, та дурниці — що як подумаю, тай соромно робиться, за самого себе. Не було тоді культури в мої голові.

Це діялося 1915 року. Мешкав я тоді на Рембрант в околиці Гімлі. Не була тоді така Гімля як вона зараз є. Довкола лісі, мочари та каміння.

Розказуй тепер молодим, як ми колись жили, та дороблялися, — то такий цвячок вилупить на тебе очі, тай дзявкне — “бо ти не знав ліпше, олд фешин”. Ая, — гадаю, поздихалиби ви як руді миші, колиб прийшлося тепер вам те переживати.

Ну, та я задалеко відбіг від теми, — бо вам хочеся знати, як то я пускав електрику в своїй хаті на фармі. Вже ми маркотно розказувати — але що-ж, зачав тра кіньчати. Биглядало мені що це проста робота, лише прибити чи прикрутити цвячками до стіни, вже готову плиту, на стелю так само прикрутити той порциляновий кружок — закрутити лямпочку, потиснути кнопку і най собі горить. — Що то значить мудрість — електрика. Прибити плиту до стіни було лехко, але за те на стелі було трохи мороки. Я став на бочку а Явдоха мене притримувала, тай прикрутив. Трохи порох спався в очі, але байка з тим...

Зліз я з бочки, тай кажу до Явдохи — вачуй, стара. — А самий тицьнув пальцем в кнопку — не сьвітить... Пробую ще раз — і ще раз, тай такі не сьвітить.

— Що за дітькова мама, думаю, таже у Вінніпегу лиш раз потисни і засьвітить.

Ні чорта ти Шнифани не розумієшся на лєтриці — наливай до кагинця нафти бо вже ся смеркєє — каже моя кобіта, тай правду каже, бо чим буду съвітити — очима? Попробував ще раз — нема нічо з мої роботи тай засьвітив каганець... А ту з дива мені не зходить — таже там світило як потиснув палцем.

Вечеряли ми при нафтові лямпі. Я мовчав, бо ми рахувати встидно — але Явдоха каже — певно там у Вінніпегу вирабляють десь такий сок, що по трошка плине дротами до кожної хати, тай съвітить.

Ага — міркую, таже я видів що від слупа й-де два дроти до Кумової хати... — Правду каже Явдоха. Вона жінка, але бачу що богато мудрійша за мене. Але я єї не признав рациі — бо готова баба назвати мене дурнем. — А ти любий читачу тай краянчику не думай що я і тепер такий. Ні. Життя за 40 літ мене богато обтисало.

ЗБИТКИ — “ГИШКИ”

СКАЖИ МЕНІ БАТЯРИ ЕДЕН
ХТО ТЕБЕ СЮДИ ПІСЛЯВ
І ХТО НАМОВИВ ТЕБЕ
КЛИКАТИ МЕНЕ ГИШКИ?

АЛЕЖ
МІСТЕР ГИШКИ..

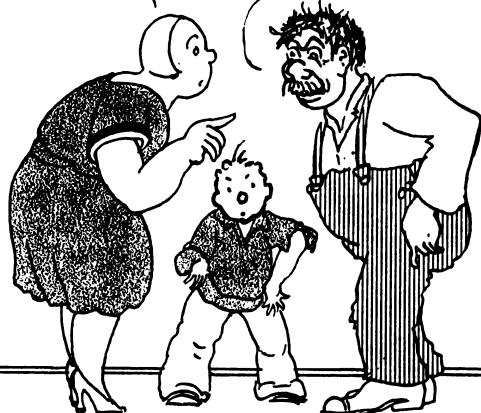

ГЕРАВТ З ХАТИ БО
КИШКИ З ТЕБЕ ВІПЧЩ!

ПРИСЕГЛАБИМ що
ТО СТАРА КОВАЛІХА
ЕГО НАМОВИЛА.

АЛЕ БЧДУ БИВ-БИВ!
ГІРШ ХОДОБИНИ.

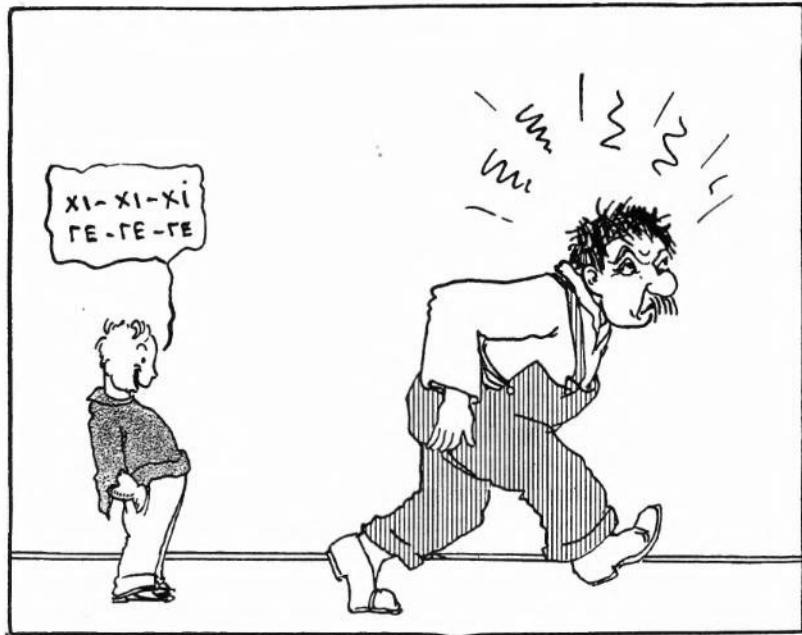

ТАЧ А БІГМЕ
ТО ПЕТРІВ МАЙК,
ВІН ВСЕ КРIVИТЬСЯ
МЕНІ — ТВІЙ ТАТО
ГИШКИ - ГИШКИ.

САНАМАГАН!
ЙДИ БЧКА
ЩЧКАЙ --
Я МЧ ДАМ ГИШКИ

А ВВАЖАЙ
ШТІФ АБІС
НА СМЕРТЬ
НЕ ЗАБІВ.

ТОВАРИСТВО НЕЖУРИСЬ

Оглядаючи свої давні архіви, чи так би мовити по нашому, старе шпаргалє, мені попала під руки стара пожовкla від літ фотографія Членів драматичного кружка при товаристві "Нежурись".

Діялось це не сьогодня, але вже трохи давненько як ми з організували товариство "Не журись". А щоби зібрати трохи грошей то товариство рішило відограти представлення, аби мати на руках трохи гроша для дальшого ведення товариства.

Як задумали то так і зробили, бо між нами був оден що занимався такою штukoю ще в старім краю. Він був любитель самодіяльного мистецтва, бо в єго валізці були драматичні книжки, такі як "За сиротою Бог з калитою", "Кара Совісти", "Ворожбит", "Сватання на Гончарівці", "Вифлеємська Ніч" і другі. Все то він привіз зі собою коли приїхав до Канади 1910 року. Він самий порозписував ролі, опісьля перечитав книжку в голос, а на другий день мав пороздавати ролі.

Аматори не покoїлися бо кожний хотів знати чи дістане велику ролю. Врешті прийшов очіканий час. Всі дивляться, чекають і надіються. Та режісерові не дуже спішно. Він почав маленьку лекцію про самодіяльне мистецтво. Як треба грati, що то є представлення і таке інше. А щоби добре відограти то треба собі запамятати і засвоїти рух, міміка, інтонація і характерезація. Ту він пояснював — рух, це значить що не стояти на сцені як слуп, але треба рухатися, ходити, розмахувати руками, так як це ви робите в щоденним житті. Друге, міміка, це значить корчити своє лице відповідно до ролі. Не треба робити це пересадно, аби не робити вигляду що зів якусь квасничку. Найкраще вправляти свою міміку при люстрі. Дальше, інтонація, це значить змінювати свій голос, тоже відповідно до ролі. Що до характерезації то це вже байка. Я вас так з харкесезую що вас і діт'яко не впізнає. Як на той час то і аматори знайшлися, і кожний казав що знає бо він ще в старім краю грав.

Між присутнimi був також і Штифан Табачнюк. Він теж домагався аби єму дали ролю, хотій признався що він ніколи не грав, але бачив як грали у дядкові стодолі, чи як деякі називають в клюні. Єму режісер дав малу але важну роль, а в додатку він мав додати гуртовими сценами. Все було в порядку. Для всіх не було ролів, але режісер запевнив їх що дістануть другим разом. Проби відходили добре, бо кожній вивчив роль як "отченаш". Сценерию змалював оден з аматорів, де був зображені ліс, сіножат. Частина хати соломою покрита, копиця сіна, коло якої стояла дівчина з граблями і парубок з вилами. Вже народ собі зображував що вони поженяться колись, бо вже з того всіго видно що ту без романсу не обійтеться. Той самий що змалював сцену виписав на грубім папері оголошення про штуку і помістили за вікном в жідівськім шторі, де продавалися всі не обхідні продукти і там заходили найбільше наші люди.

Білети на представлення продавали аматори я на перед, і вже тим самим пролошували представлення. Білети продавали перші ряди по 25 центів а другорядні по 15 центів — а діти даром.

В часі представлення думали зарядити ще колекту з капелюхами, так що зможе кинути в капелюх, аби було чим покрити кошта розходів, ну тай купити батлину запіканки, для більшої відваги.

Штіф Табачнюк по секретному мав свою батлину, щоби міг ліпше вдавати на сцені, а головно щоби не запудитися, бо він знає що і таке може трафитися. А тоді що буде? Вся репутація може пропасті.

Жид штоник теж купив білет за 25 центів. З початку не хотів, казав що він то не розуміє, то не для него, але коли єго переконали що як єго там побачуть та більше будуть приходити до штору кугувати. І він більше з точки бізнесової казав що прийде.

Прийшов означений час. Представлення мало початись точно огодині 8-мій вечером, а Штіф Табачнюк зхарактеризувався ще в полуслоне. І ще яку годину перед представленням шлявся сюда і туда, аби єго бачили що він теж буде представляти. — Не виходіть вуйку між публіку перебрані, — звертали деякі увагу Штіфові, але це не помогало. Режісер погрізався що

гуртові сцени будуть деревлянні, але Штіф ще на пробах запевняв що він буде ними рухати, зрештою кожний запевняв що він вже на сцені зробить все що треба.

Представлення відбулось досить добре. Люди були едоволені. Штіфа делікатно викликали з гуртової сцени за кусіла, а то зачав занадто показувати ріжні макігігі, та диштифранти, аби нарід съмія вся. Він то не любив, але щож режісер самий кивнув на него палцем — ходи сюда!

На другий день було богато ріжної бесіди, про представлення. Вуйко Пилипць здібав Штіфа тай каже. — А най вас дундер свисне Штіф, та я мало не луснув вчера від съміху як вас побачив. Штіф любив таку похвалу признання, тай каже, та я би ще не таке був показав, але не дали мені нагоди. Нічого Штіф, файнно ємісте вдавати нема що казати. Я завважив що ви такі, ані ніц не запудилися, бо на ту кобіту муругали, а на того палцем тицькали. Чисто так як то бувас на вокзаях. На ту беседу надійшов Майк. Ну і як там? Що чувати? Та говоримо про вчерешне представлення, як то Штіф файнно удавали — каже Пилипць. Майк пішов до штору купити дещо та забрати з вікна оголошення. — Ну, і як вамся подобало наше представлення містер Джов? — запитав жида Майк.

— Ну файнно, так що нема що нарікати. Було досить людей. Алё на правду сказати, я не все зрозумів. Люди між собою говорять. Діти бігають по межі лавки та крісла. На сцені люди позбирані в крайове шмаття — тоже говорять. Одні ходять сюди, а другі ходять туди. Говорять, говорять, перечутся, розмахують руками. Він хоче, а вона не хоче! А як вона хоче то він не хоче! Ну — а як вобоє захотіли а крутина впала і я нічого не видів!

Все то належить до давнини. Богато вже тих за примерованих людей що бачу на цій пожовклій від старости літ фотографії, вже їх не має. Пішли на той бік, але хороши спомини остались по них, бо вони були, жили і працювали з нами.

Оден з бувших Аматоріг. М. М.

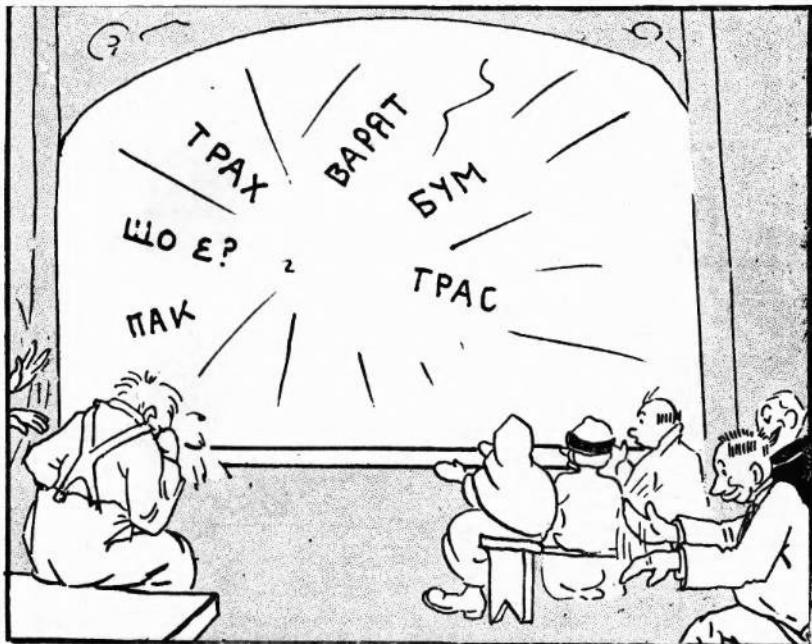
КУЛЬТУРА, ОСВІТА І МИСТЕЦТВО

СТАРИЙ ЖЕНИХ

Це що я буду вам зараз розповідати, діялося вже трохи давненько — зараз по першій сьвітовій війні. Але воно не тратить на вартости, бо я там був замотаний.

А вже де я знаходжуся то все щось такого трапиться, що варта людям розтлумачити. Декотрі люблять ховати кінці у воду і вдають файніх, а я все викладаю як на лопаті, аби все було ясне.

Працював я тоді рілистетником в одній компанії. Який там з мене був рілистетник, але все таки, капнув якийсь цент за комішен.

Важне для мене було, загукувати когось, привезти до офісу, а решта — мастиль собі голову. Вони вже то знають, бо до того вчені.

Оден мій добрий френд удався до мене, помочи єму купити якусь добру і не дорогу хату. Оглядали ми оден гавз з надвору, бо якась холерична баба не хотіла пустити до середини.

Бачите Штіф ту маленьку хатину з похиленим коменом, каже Єлик. Там живе старий кавалер, мій односельчан. Цікавий чоловік, та щей до того, не аби який чудак.

Самого він вас не впустить до середини, але зі мною то зайдете. Бизнесу ми там не зробимо, але я знаю що ви час від часу пускаєте дешо в газеті, і може на щось там кинете оком, про яке варта написати.

— Пустив нас до середини. Я сказав що це мій односельчан Федір Качин, а це пан Штіф Табачнюк, рілистетник. Оглядали ми ту одну хату не далеко, тай при нагоді прийшли тебе провідати.

Дякую, дякую дуже файно що прийшли, і я маю честь познайомитися з письменником паном Табачнюком. От як гарно. Читав я, читав ваші твори, та оповідання — дуже інтересні — кажу вам на правду — я лускав від съміху. Але сідайте, сідайте, чого ж ви стоїте? Ах який я радий — який радий.

— Не знаю чи так вдає чи вправді радий.

Перше що впало мені в очі, це на чорній стіні наліплений, колись білий папір, а на тім папери поприбивані цвячками ріжні жіночі фотографії.

Перше думав що він фотографіст, але не похожий. Златаний, латка на латці, обріс як медвідь, а в хаті чорно як в кузні.

— Та ти Федори далі розписуєшся, та дуриш себе тими старокраєвими паннами? — запитав его односельчан Слик.

— Що розписуюся, то правда, але ніколи я себе не дурив і не дурю. Але що з тобою говорити?

— Пане Табачнюк, дивіться на ті гарні панночки дівчатка, кожна з них готова до мене приїхати. Не вірите? — я вам зараз покажу листи від них.

Побіг до другого руму і виніс цілу купу листів.

— Я зараз вам почитаю. Там біда пане Табачнюк. Польща там господарить. Наша інтелігенція потратила ріжні посади. Отці дівчатка, що бачите на скіні, були колись учительками, а тепер Польща поставила своїх, а вони опинилися без посади, і готові поїхати куди небудь у сьвіт — аби їх лишило взяв. І я хочу сдну з них взяти собі за дружину.

Чи не роблю я патріотичне добро? Чи як — кажете пане Табачнюк?

— Нічо я не кажу, однак цікаво мені знати як вони узнали нашу адресу, тай взагалі про вас самого?

Ту вихопився єго краян Слик, тай каже —

— “Бачите Штіф, він — ну хай буде — пан Качин помістив дуже бомбастичне оголошення в старо-краєвій газеті “Діло”, що пошукує товаришкі життя, і що інтересовані зволять засилати фотографії до такої особи як бачите перед собою. Та вона би втікала на сто миль від тебе.

— Та ви Слик не будьте такі негречні до пана Качана, бо він для мене дуже цікавий чоловік.

— Ось бачите пане Табачнюк, через те я нічого спільного не хочу мати зі своєми людьми, а тим більше з односельчанами. Він знає хто я був у старому краю, а хто він. Ну нехай дальше не говорю.

— Та ти козаче не ображайся. Знаєш я люблю жартувати. Не виходить мені жартувати так з паном

Табачнюком, бо то не є яка небудь собі особа — як от приміром я або ти.

— Мене як би хто маслом помастив, але не дуже я то вірю що він по щирості так про мене думас. Ну та це не важне для мене. Мене богато в житті мачка-рильй, та хвалили, та це мені не помагало.

Важне аби заробити з пару зелених лупаків — міркую в свої голові. Коли се є, то буде батлина тай ще дещо. Я вже виріс з гонорів. Але все такі приємно як тебе хтось похвалить.

Я попросив Федіра Качина, аби почитав мені деякі цікаві листи, а ту міркую, може дасть адресу до них, а я буду щось з тим штудиравав. Знаю що є багато добрих (не так дуже старих як цей жених) хлопців самітних.

Є форманами в сипіяра і сионара, є що мають трийд і стала роботу.

Треба те все вязати, щіпати, таким способом можна також вдушити трохи зелених. А що батлина буде, то певно. На тож ми нарід, і як можна без випивки про такі річи говорити?

Федір Качин читав мені листи, але задовгі, і я єго загальмував.

— Дайте мені кілька адресів тих панночок, пане Качан. Я бачите ходжу по межі люди і мені придадуться. А коли вийде дійсно добре, то я дам кредит на вашу адресу.

Федір Качан радо погодився.

Для вас пане Табачнюк, я все зроблю, бо бачу що ви інтелігентна людина, ане як той мій земляк.

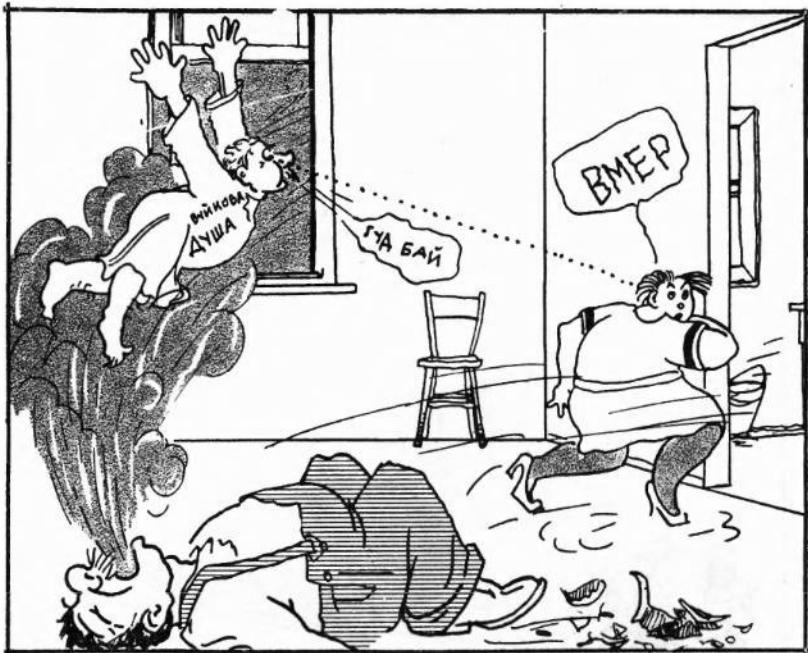
Дав адреси. Може згадуватися, попрубую.

ТРОБЛІ, СНИ І УЯВИ

ВІЦІМЕРІЯ?
ТАЖТО ЩЕ НЕ ПІЗНО
ПЕРЕДОМНОВ ДВЕРІ
ЗАМИКАТИ Я ДУМАВ
ШО ТО ЛІШЕ МОЯ ЕВДОХА
ТАКЕ ЗНАЕ! ЧГОДНИКУ
ПЕТРЕ ТАЖЕ НЕ БУДТЕ
КОБІТОВ АЛЕ ПУСТЬ
ДО СЕРЕДИНИ.

ПРОЩИ ДО ПОЧЕКАЛЬНІ
ВУСІКУ І ЗАНЕКАЙТЕ НА
ПОВОЛАНЕ. РОЗЧМНО!

709

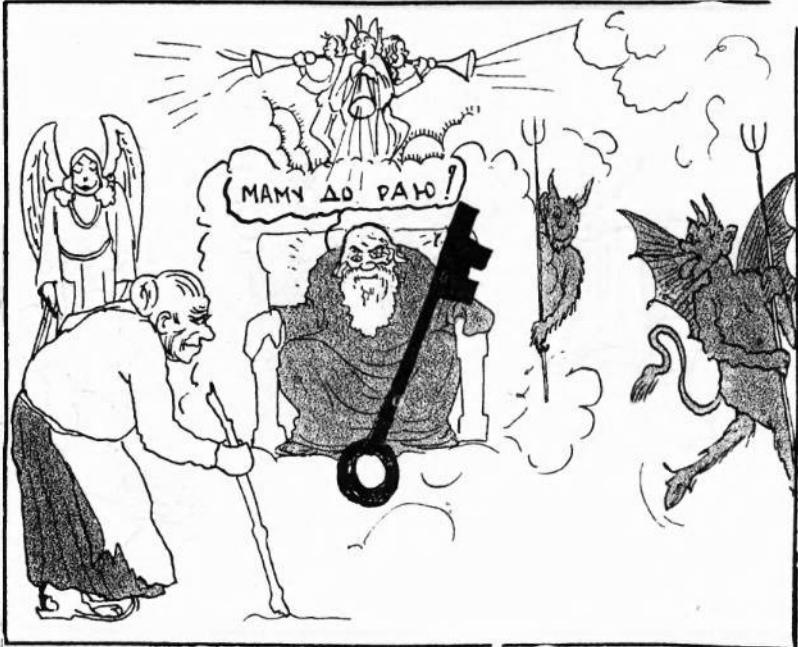

ЗАВЕДІТ МЕНЕ
КОХАНІ МЕЖЕ СВОІ
ЛЮДИ АВИ МИ
БАННО НЕ БУЛО
І НЕ МЕЖЕ МАНІГРАНТІВ
ДЕДЬ ТУТ МАЄ БУТИ
НАШ НАЙЯСNІЙШИЙ НЕБО
ФРАНЦ ЮЗИФ ПІРШИЙ

ВИ ВЧИКУ МЮБИЛИ
ВКАНАДІ ТРИНКАЛЬ
ГА?

МАЕМО СМОЛЧ ГОРЯЧЧ
ГЧД ШТОФ ДЛЯ ВЧИКА

ЗАГОЛОМШЕНИЙ
ЗІМЛІВ

СВАДОХО ТИ
АКУРАТ ТАКА
ЕК ДІТЬКО АБИ
Я ТАКИ ЗДОРОВ

ДІЙСНИЙ СОН Ш. Т.

Не можу я сісти маком, або лиш водити кума за ніс, а це що я вже довший час не писав були ріжні причини. Найголовніше що брак часу до писання.

Послідними часами я заботливо начитався в газетах про світові події. Перемучений заснув твердим сном, де мені приснився чудний сон.

Така тепер катамасія повстала у съвітові політиці, що я постановив взяти авроплян і полетіти до Індо-Чайни, а звідтам до Гваамеї, та Малаї і подивитися на власні очі що там робиться.

Моя Явдоха наладила мені на дорогу досить їжі, аби не переплачувати в дорозі за борт, бо тепер все дорого як самі знасте. Я взяв в кишеньку батлину та полетів съвітами.

Що я там бачив, про це буде колись другим разом бесіда, а поки що — Секрет.

Тепер такі часи що не можна все виталапати, а тим більше що я думав подорожі вступити до Жиневи, аби трохи наголюкати на тих дипломатів. Та справи так склалися, що я довідався що до Вашингтону лягть старий “Чорчил” в гості до президента і я туда звернув, аби конечно з ними здібатися, та поговорити в дуже важній справі.

Спочатку думав що мене не впустять але коли розказав хто я і що, — так сейчас впустили до середини.

Бесіда моя з ними була досить ясна і коротка. Я наказав старому що — коли вже прийде до того що будуть примушені скидати атомні бомби, то щоби в авропляни не садовили молодих хлопців але людей старих, слабовитих і трусливих, бо сі вирозумілі і не будуть скидати бомби на людські голови.

А молодим цъвячкам — що? — вони будуть мати фронти при скиданю.

Він оден з другим навмисне кине бомбу на церкву, а навіть на свого тата хату, їм байдужно.

Чорчілови дуже моя бесіда вподобалася, бо поплескав мене по плечи, дав цигара, тай сказав — “Ви маєте рацію Штіф”.

Це мене дуже порадувало, я повернув до дому щасливо, випив і добре наївся.

Тут в дома чекав на мене якись чудний чоловік.

— Ти, каже він, — Штіф, великий чоловік. Ти за свого життя понаписував ружносці, а тепер зробив таку подорож европляном, то я тебе за то зроблю доктором.

— Та який з мене буде доктор — кажу, хиба такий як з дітка косьцельний.

Правда, я дещо знаю про анатомію людського тіла, але то не все. От даймина то — Голова — аби думати. Рот — аби було чим істи. Язык — аби ним плескати. Руки — на то аби щось потягнути. Ноги — аби втікати. Очі — на то аби дивитися дещо стость. А в середині — печінка і серце.

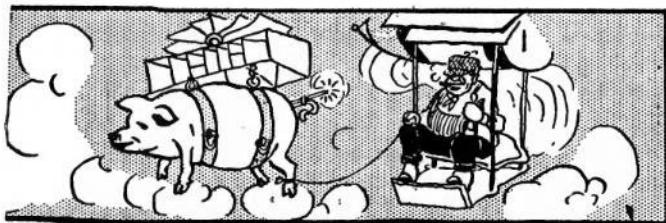
Дскотрі в розпуці кажуть — “Іжте мої печінки, крайте мое серце”. А там далі нерозбериха — і сліпа кишка і відходова кишка. Та де там годен те все розібрати?

Я собі лиш так жартую — а він каже до мене —

— “Голан чоловіче добрий. Ти не будеш таким доктором що лічить людей, але таким для гонору. На початку свого намина поставиш дві букви “Др.”, а народ вже буде знати що се значить, та так тебе будуть почитувати”.

Розказав я свій чудний сон Явдосі. Вона уважно пискухала, заглядала в сонник, та казала що мені чекас якась напасть.

Та чи то лежко сего дня про напасть, а все була газдрісна що я дістав дві букви, а вона ані одної. Найдя пречкаже!

В АЛЬБУМ ПІОНИРАМ

Джек (парубок) з 1912 р.

Били мене, а я іх

ІІ

1935 — 1955

ВУЙКО ШТІФ РОЗКАЗУЄ ПРО СВОЇ БІЗНЕСИ

Розкажу я вам, кохані потнери й ви шановна публіко, як то я колись вліз в бізнеси. Коли ви добре розшолопаєте в своїй голові, то не єден з вас може богацьо скористати та навчитисі, бо я, рахувати, маю довгий і великий шпіріенц, тай знаю що балакаю. Вел, як я добре розглянувсі по Канаді, том зміркував, жи до бізнесу треба доброї голови, а в мене такої нема. Є, правда, і такі бізнеси, що не треба великої голови руйнувати деякими бізнесами, лайк діс вон.

Відкупив я від одного нашого чоловіка штімбед, чилі так би сказати по нашему лазню. Міркувавем в своїй голові, що той хлоп дурніший від мене і зміг руйнувати такий бізнес цалий рік постійно, а я, рахувати, не єму пара. Таж в мене є смарт жінка Ярдоха, а він старий сін'єл парубок і через то в него було мало костумерів, чи такби сказати по вченому, пацєєнтів. Як кажу, не було тих пацєєнтів ще й тому, жи туда до него не заходили кубіти. А де нима мадамів, то там і хлопи мало заходить. А як зайде, дзі вей, то торгуєві як циган за шкіру.

З такими костумерами далеко не зайдеш. Через то той хлоп в тім бізнесі не жив але заледве животів. Він наперед, заким я єму дав гроші, навчив мене як давати ружні масажі та райбоване на ружні хороби, та лишив мені пару кенів всілякої мазюки і мастиги, тай навчив як і з чого ту мастигу віроблости. Коли я єму дав всі гроші, то він мені сказав: “То таке, вуйку Штіф: Бізнес буде залежати від того, як ви будете юзувати свої голови”. “За се ти, колего, не бадруйсі. Я тепер не той Штіф, що колись, але респектабілмен, а голову свою на що мию та чешу? Невермай!”

Вечером я виложив Явдосі свій плян, так ясно як на долоні, та задумав дати до газети ед. Але Явдоха моя

не дурна. Вона то обдумала краще від мене і каже: "Лисен, Штіф, в мене є знайомих кілька язиковатих бабів, а вони наш бізнес рознесут та розхвалест, але їх треба перше чимось угостити. А та баба Передерчика, вона шляєсі по всіх норах і всю знає, хто був вчера п'яний, хто програв в карти, а хто виграв, хто бив свою жінку, як і за що. Вона вміє закрутити голову не лиш старому але і молодому. Не дурно вона вже трох чоловіків поховала. Або баба Тетяна чи кума Параска, що їм бракує? Рознесут вони всю і розголосят як ворони. Дзі вей, Явдошко, ти смарт в мене, йди-но сюди, нех тє поцюлюю.

І від того воно, вважаєте, пішло. Ми покликали тих кубіт на континтунок, я приніс батлю, Явдоха дещо наварила та напекла, ну і пійшло — сі? При кілішку я бабам росказав, жи я сей бізнес перебрав, бо я з тим бізнесом познакомлений. Прецінь в старім краю при воську я робив в шпитали в маруд-цимбрі та при санітатах, а ту в Канаді на екстра генку я колись був за форст ейдмена. Баби повірили, а баба Передерчика вже зачесла скаржитисі, жи в неї болит поперек, а гази підсуваються під бебехи. "Поможіт, Штіф, як ваша ласка!" То вже є перший пацєнт — міркую. Вже буде на чім випробувати і віробити собі шпіріенц. "Та ми на то раз порадимо, бо тото є проста робота", кажу я. Трохи міркотно стало тай ніяково. Ну, Штіфе, обібраєш за гриба, то лізь в борщ.

Баба Передерчика розібралася, а моя Явдоха дала її коротенькі штані і я зара взявся до ліковання. Що я невірабляв з нею, парив і клав горичі умішляти, натираю хребет, крутив кости. Мастив цілу мазюкою і знов райбував, так що сарака аж стогнала.

І що думаете- Бігме помогло!

Не могла баба мене нахвалитися перед другими людьми. Правда моя Явдоха була трохи джиліс за ту реперацію, але я сказав щоби не була крейзі, бо се вимагає бизнес і баста — Ю нов!

Коли чутка про нас рознесласі, то людей не переминалося. Не лиш жінки але і хлопи приходили. Байгали, міркую я в своїй голові, як то богато-богато на світі людей, жи їм щось бракує, а я грішний кікую та скаржусі на свого ломбего.

Конець кінцем, а наш бізнес підходив до гори і ми з Явдоховою не можем дати собі ради. Я наймив до помочи бабу Передерчиху, Тетяну тай Параску. А жиби богато не переплачувати, то я з ними погодився на пісворк, чи так би мовити, від штуки. П'ятьдесят центів від особи, борт і мого рич. Ни була се юнійна робота і вони не кікували. Бабі Передерчисі я платив пару центів більше, бо вона ворожила пацєнтам з копика. Хитра баба, дещо розвідала від других і знала що ворожити. Повинен я сказати, жи притакім бізнесі всьо можна продати, але треба знати кому і що, бо є люди хоть слабі але свинуваті і можуть лежко чоловікови по-псувати рипутації.

Я по більшій часті кубіти лікував самий, а Явдоха і другі поралисі коло хлопів, тай не було клопоту або нипорозуміння. Я навчився як і що з кубітами говорити. Зрештою я більше мовчав, а вони самі одна за другу говорили. Я хіба дещо шепнув Передевчисі, аби знала що є в копику. Хоч ци не хоч, а така робота і оточення робит тебе телігентом, бо треба знати що кому сказати. Вуса я підстриг, аби ни думали, жи я якис вуйко, і ростю як на дріжджах. Жиби побільшити свій бізнес, то я отворив бренч і назвав єго "Інформаційне і Матrimonіяльне Бюро".

ІНФОРМАЦІЙНО - МЕТРІМОНІЯЛЬНЕ БЮРО ШТІФА ТАБАЧНЮКА

Вуйків пікчур найновіший

Знаю я з власного досвіду же в Канаді є богато чесних газдів і газдинь, які з ріжніх причин порозліталися по світі. Є такі, що їхні кобіти в kraю, а опруж того є богато вдівців та вдовиць, не кажучи про пеншинерів, яким вже стукнуло поверх 70. Всі вони міркують якби ту дожити віка, тай щоби мати когось до компанії. Газди думають про кобіт, а кобіті про чоловіків. Як до сего часу нема ще такого чоловіка аби занявся попарувати їх, аби вони, сараки, не бандували та не мучилися. І тут я постановив тим нещасним людям

помочи і тим самим виручити з того бізнесу, а пару зелених лупаків в свою кишенью.

Пустив я в газетах оголошення, що нібито хлоп пошукує кобіти чилі гавзкіперки. Написав, засlinив куперту тай кинув до бакси. Нех йде, гадаю собі, та побачим що з того вийде. Вертаючи до дому, я по дорозі зайшов до свого кума Пилипця — до того самого, що то все мені тицькає пальцем в газету, чи я читав се, а чи читав то. Самий він не робить, бо его жінка робить по плейсах і хтось мусить бути в дома. Розбалакалися з кумом ба про це, ба про те, аж ту влітає до хати наймолодший цинок тай каже: Тату, я “дженю”. Я тебе зараз оженю, зрипів Пилипцю, та зачав шукати за штрепом. Синок Дзьов за той час спалився з хати. — Що я маю робити, Штіф, з таким синочком? Таж ему ще нема 17 років, а він мені каже, тату я дженю.

— Значить, шінус вас, Пилипцю, і радиться як доброго батька. — От біда з ними тай годі.

Ідучи до дому від кума, я впевнив себе, що добре роблю, що зberаюся пожинити старичків, може колись подекують. Як такий підсвинок Дзьов хоче жинитися, то що ту говорити про старших газдів і газдинь, які не зі свої вини стали самітними. Значить рихтельно і правильно я роблю, ще раз я впевнив себе.

За якийсь час почали до бакси напливати розмаїті листи. А я бадю сидю за столом як який офісник та перечитую. Значить бізнес йде повним ходом. Кобіти в лазни випікають, випарують холеру, жи ся чіпає кристінна. А я, пане добродію, взяв собі ізі джаб. Кручу цигаретки тайникаю по паперах. Для більшої поваги я заложив окуляри і се мене зробило мудрішим. Чистий, так би тобі сказати, бюрократ.

Листи сі ріжкного калібра, але всі до одного сі зводять, тай питают — кілько літ, чи файнний, чи має гару тай гавза, тай чи він її запише як прийде до того?

А знов господарі теж попитують за літа, питаются що вона має, а всі разом домагаються пікчерів. Куждин бойтесь аби не взяти якесь опудало. І правильно роблять, бо то рахувати не на оден день.

Перечитувати такі листи то не біда, а навіть присмно, що хтось тобі звірується. Деякі навіть вже пікчери (з молодших літ) післали. Відписувати на такі листи,

прийшла мені не мала морока. Відписав я на кілька листів, але з того писання ані я ані вони не були вдово-лені. Колиби ті женихи та відданиці були в мене на руках, скажімо в двох стайнях — прошем вашеці. Приїзджайте, виберайте, платіть за фатигу і з Богом, Парасю! А то що? Куда не подумаєш та все головою до стіни. За той час я змарнів, не міг ночами спати. Курив одну цигаретку за другою та думав, думав, аж дур до голови взявся. Моя Явдоха се помітила та поспітала, що зі мнов робиться жем такий квасний. Я розказав все як на сповіди, що хотів від неї втігти та по секретному допровадити діло до кінця і показати себе в очах Явдохи, що я тоже смарт гай. А то вийшла булька з мила. Час трачу, голову собі бадрю, а з того ані цента нема — хіба лиш гонір лишився.

— Плюнь на те все — каже Явдоха, — та йди до своєї роботи, бо ту прийшла єдна дуже груба баба і хоче аби її дати трітмент на ломбего і поколірувати волос на червоно, бо вона йде сьогодня ввечер на парті.

Пішов я до своєї роботи. Давав трітмент масажом на всі викрутаси. Баба обілася якихось полуниць і виходили гази. Але се байка. Бувас. Не повелося мені з кольорованем волося на голові. Вийшло таке зажлигане як прядиво на старій кукурузі. Баба глснула в люстро та в крик:

— Дзізус Крайц, та ви з мене якус суку зробили!

Не досить що не заплатила, але ще грозила мені, що я заплатю демич.

А щезай ти бідо проклята з перед моїх очей, бо перевалю як яку свиню. От і таке буває в бізнесі — страта, що зробити? А ви гадаєте, що Штіф тисячі робить.

Ага, та з тими відданицями ще не конець. Якимось способом довідалися про мою адресу і приїжало аж десять бабів. Давай, мовляв, чоловіка, або вертай гроші щом стратила на дорогу. Щинилася ціла буча. На поміч прийшла Явдоха і баба Передерчиха. Зчинилася знов баталія. А треба вам знати, що се приїхали не які не будь — але баби сім миль зза пекла. Бий тебе трастя та болото. От я вскочив в гречку. Щоби уникнути гірших троблів то тра було звернути гроші за дорогу. А ви кажете бізнес...

Явдоха мені дорікала:

— По меньше кусай, то скорше лигнеш — каже вона.

Я мовчав, бо вона має риخت. Дурень я востатний. А ви самі розсудіть.

Колись носив на плечах кички пива та батлі, залиявся та зачіпав чужих кобіт. Мене били, а я відбивався. Куждин день приносив мені ріжні троблі і притрафунки. І я про все вам, мої краяни, писав, та гірко скаржився. Думав я, що житс мене обтисало і я став тилігенційов, а то виходить, як яксь казав: ‘Не буде з чорта мяса, бо він не пасеться’.

Бажаю вам лучшого щастя як я маю.

ШТІФ КЛІНУЄ СВІЙ РУМІНГ-ГАВЗ ВІД ОГИДИ

Як я вам вже розповідав і вам відомо що я зі своїх кобітів Явдохов руйнував бізнесом знаний як Штім-бед, або по нашому, лазня.

Я був головним менажером сего так важного підприємства. З нічого я потрафив зробити щось, що приносило файні центи. Парили ми, вигрівали на горичім піску, випікали, давали ріжні масажі, фіксували трітментом лисі голови на поріст волося, кольорували волося і богато других реперацій, які входили в обсяг нашої роботи.

Люди були контентні, гскували та переказували другим. І так наш бізнес кожного дня підносиався в гору. Єсер.

Та на лихо дітько наслав купців і я злакомився на великий зарібок, та продав все, так як стояло. Гроши лакома річ і вони мене скусили.

Тра було шукати за другим бізнесом, або йти куди небудь шукати за роботою. Та таких як я вже до роботи не приймають. Ну, шукав я самий, шукали обос, радилися, міркували, сварилися, а врешті зторгували і купили ‘румінг-гавз’.

Правда, в нездалім дістрікті міста, але досить тано. Бо то не штука ввалити всі гроші, а нуж не поведе в такім ділі? — тай що тоді зробити.

Все то для мене нове. То не бортин — гавз ані лазня, але бадю, таке як готель.

По часі я переконався що сей пляц дуже закапрений. Блощиці, какорачі, хроби, іржаві пайпи, попсути тепи. Тай публика така сама замешкує в тих румах. Здається мені що все шумовиня зібралося в тім пляцової що я купив.

Ночами крики, зойки, пиятика, картярство. Якісь помальовані қубіти приводять бой-френдів, а хлопи приводять кубітів. Ріжні візитори шляються цілими ногами. Світло горить, як день так і ніч. Чистий розгардіяш. А ту християнин помотаний губерманскими законами.

Рент заморожений. Вигнати не можна. Й-ти до суду, також не малі троблі. Що тут робити, що діяти?

Ми втратили нічний спочинок, бо румери бенкитують. Скажи що, — грозить бійкою, не впускає до світа або до рума.

Явдоха мая плаче, а я не знаю що з собою зробити.
“Біда Штефане — їж щось наварив”.

Пішов я так спацерком до міста аби трохи розважити себе, тай провітритися. По дорозі, як на щастє, я здібав давного френда, ще з часів як ми робили по скстера-гєніках в сипіяра. Він був колись парубкака боєвий малого росту. Не раз ми верховодили на ріжних весілях та забавах. Називався він колись так само як я Штифган, але его чомусь всі кликали Штіфко.

Я ему розказав свої троблі як рідному братови, тай просив его о поміч та пораду.

Штіфко був самітним, старшим змарнованим. Живився з реліфу. Однак голову він мав добру і не одному міг добре порадити, але самий він був безрадний. Працював і жив для других, а про себе самого забув. І так его захопили старші роки.

— Не знаю що вам Штіф порадити. Думаю найкраще я піду з вами на поліц-стийшин і поговоримо, та порадимося самого чіфа поліції.

— А не прожене він нас, питаю.

— Я не думаю що прожене, зрештою підемо і переконаємося. Ви-ж ідете зі скаргою і за порадою, як до головного чоловіка в місті.

Чіф поліції приняв нас дуже ввічливо. Він старався нас добре зрозуміти. Що я не міг, або призабув, то Штіфко мене виручав.

Чіф вислухав нас уважно, тай сказав що вони той іляц знають добре, бо не раз там доводилося перепрощати ріжні арешти.

— “Руйнувати тим плацом треба бути “вері тоф”, бо то не люди, але щурі там зібралися.

Ми подякували, а я ще так по старокрайовому вклонився ему — бо файний чоловік, хотій поліцмен. Він дав мені файний “смайл” та сказав — “Ай віш ю гуд лок Штіф”.

Я вертався веселий до дому, та попросив до себе Штіфка. Моя Явдоха приладила файну вечеру — не

обійшлося і без випивки — але так до апетиту. Явдоха повеселійшала, бо вже є якась надія тай порада на краще.

Я попросив аби Штіфко став в час до роботи за менажера. Він жартами сказав що буде менажером до того часу доки не склінє пляц — чи як то він сказав “Зробимо Штіф джинирал клінік”.

За пару днів, робота почалась. За той час Штіфко з орієнтувався — де, що і куда?

Він постарається (пожичив) доброго гарапника від якого шкіра тріскає.

Було се в суботу ночею, коли звичайно публика найбільше собі розбирала, бо рано не тра вставати.

Я узбоївся пайпою. Штіфко гарапником, а Євдоха окропом.

Почалося від якихось пияків що прийшли з аутсайд на візиту. На крик повінітали з румів другі і тут Штіфко почав парити гарапником на право і на ліво, хто попав під руки. Щинівся сильний крик від удару гарапника і всі на зламані карку утікали сходами в долину, а я частував їх пайпою.

Штіфко парив де попало

Явдоха для більшого страху, кричала дивними голосами. Не мала нагоди уживати окропу.

До самого ранку було дуже тихо. Світла в румах погашені. Хто по часі вертався, то дуже тихо — на пальцях. На другий день Штіфко повісив таблицю

з написом “Нью Менеджмент”. Всі боязко поглядали і кождий думав по свому. Від того часу, було тихо.

О годині 11 світла погашені. Ми всі троє взялися чистити і відмальювати будинок. За кілька місяців дали на продаж румінг-гавз. Все причесали. Яєдоха поставила на гали, гарний штучний букет квітів. На стінах ріжні регуляміни порядку. Пийшли купці і купили.

Тут я тоже файно зробив — нема що казати.

Штіфко остався з нами. Бо де на двох вариться, там і третій пообідає.

Гуг бай. Тай не кажіть що Штіф, який небудь собі дурень. Що голова — то розум.

ЯК ТО ШТІФ ПЕРЕХИТРИВ СКАЧМЕНА

Коли я продав свій румінг-гавз, я крутився на всі боки, щоби ту знов купити, аби знову поправити, причесати, продати і заробити. Розглядав я ріжноту, не лиш самий, але і з жінков. Агенти возили, показували, та все то мені було не до смаку.

Почав я добре шукати самий, бо жінка морока, що вона розуміє про будову або про будинок? Для мене аби штронг' фундишин, а решта все байкэ.

Знайшов я більшу, стару, обшарпану хату. Оглянув я зі всіх боків, переконавсі що фундишин О. К. Поговорив з овнером, винев з кишені папери та віписав чик на тисячу доларів, як депозит, а решту то є п'ять тисяч, при контракті.

Вернув я до дому вдоволений та розказую Явдосі, що вже купив гваз. На другий день ми всі троє з Ніком пішли вогленути ближче. На вид тої хати моя Явдоха була невдоволена і навіть не хотіла йти до середини, кажучи, що як вона вигледає так з надвору, то вона є сюр, що в серидині ще гірша. Нік знов каже, що це не хата, але якась домпа, і єму булоб встидно, жи єго батьки живуть в такім дистрикті. Явдоха мені сказала, жи до тої хати не піде.

— Мешкай си самий, а я перенесусі до Ніка.

І тут почалися нові трబлі. Ще готов жінки позбутисі через хату. Бачу самий, жи дистрикт паршивий і вона має трохи рацию. А що буде, як з'єдниться, задре хвіст тай піде? Бабнота, на все вона ту здібна. Чиж такого мало траплюється в цій Канаді? Також знаю, бо бачи: богато таких трафунків.

Як би ту відобрести від скачмена ту тисячу доларів, що дав як депозит? А відказатися — пропаде депозит як пес в ярмарку. А ту, байгали, дуляри по стріті не валються. Пішов я до голови по розум. Думав, думав, тай придумав.

Намовив я своїх двох патнерів, щоби пішли ту хату купувати й обіцели дати тому скачменови тисячу

долярів більше, бо їм якраз такої хати потрібно. До помочи зголосилася ще баба Передерчиха.

Коли “купці” прийшли, то овнер їм заявив, жи хата продана, але вони жалували, що прогазили таку нагоду, а найгірше “банувала” баба Передерчиха. Мало сльози з жалю не пустила за хатою. Патнери мої обіцели дати тисячу більше, і все киш моні, аби лиш продав їм.

Властитель казав їм ще завтра прийти і він побачить що буде можна зробити.

— Виглядає Штіф жи нам плян удався, — каже оден патнер.

Я зараз по послудни пішов до тої хати, та почав кроками дещо розмірювати, та записувати собі в книжечку, а ту з під ока глипаю чи скачмен мене не сълідить. Якраз я побачив, що він через вікно мене вачус. Нарешті він вийшов з хати, дуже чемненько мене поздоровив, тай каже, що угода мабуть не перейде, бо з цими пропертами богато помотання. До цеї хати належать ще других двоє людей. Оден з них є в Англії, а другий не знати де і доведеться за ним шукати, а це забере часу.

Слухаючи це, я вдав заклопотаного та став шкробати голову. Бачу що здоровово бреше, ну але я тоже брешу, і виходить, що будемо обидва сквер.

— Знаєш що, — кажу, — коли в тебе так справи склалися, то я не такий злий чоловік аби домагався добильтового задатку. Віддаси мені того чика, коли ти ще не розміняв і — но бед філінг, все О. К.

Він побіг що сили до хати і виніс мені той самий чик на тисячу доллярів, що я єму дав.

Вечером я поставив на столі батлю, прийшли патнери, а за ними і баба Передерчиха, той розпили на здоровелечко.

Це була моя заплата за прислугу, яку мені патнери зробили. Патнери виручили так, що тисячка не пропала — бо совість не без добрих людей.

БАРБЕР З ФАРМІВ

По скінченю жнив, оден молодий фармерський хлопець, на ім'я Майк, поїхав на пару місяців до великого міста.

Обіцяв єму батько зробити ту приємність, бо він пильно працював в дома на фармі. Робота фармерська его не мучила. Він любив ходити коло коней, а вже найбільшим улюбимцем був для него трактор.

Виряджаючи сина до міста, батько наказував щоби уважав на себе, не шукав злої патнерки і щоби не мешкав десь по румінг-гавзах, але аби перейшов на квартиру до нашого краяна Антона.

Мама спакувала єму в валізку все потрібне шматя, зладила на дорогу їжу, бо в трині дорого. Батько відвіз сго на стацію і Майк поїхав до великого міста.

В краяна Антона не було місця, бо цей мав свою велику родину, але перевіз его до Штіфа Табачнюка, бо там була порожня кімната.

Штіф і Явдоха полюбили Майка, бо то добрий хлопець фармерський не те що іхній синок Нік збалований великомійським життям.

Штіф як знаємо великий балакун, та богато розказував Майкови про давне минуле, та про теперішні модерні часи. Все тепер ручну роботу замінюю машина і простому робітникови не варта жити, бо тебе більше нічо не чикає лищ злидні.

Навчав Штіф Майка: — Тобі хлопче треба підкувати себе, коли думаєш жити в місті.

— Та в нас вуйку на фармах лиш коней підковують, а я не кінь.

— Дзелений ти ще Майцю, тай не розумієш так би мовити — технічних сълів. Підкувати себе то значить, набути собі якийсь трийд, чилі так би сказати, навчитися якогось ремисла, як плумбер, карпендер, електришин, радіомен, або хотяйби і барбер. Робота чиста, вбраний в біленький ковт як який доктор.

Як є що голити, то голиш, а нема то сидиш собі, та дивишся через велике вікно як ріжний нарід снується по стрітах.

Здобути цей фах не треба великої школи як приміром на адукаті або дохтора. Бо рахувати школи в тебе нема, бачу це з твої бесіди, коли таке слово як підкувати, ти зрозумів в другий бік. Думаю що барберство тобі найбільше підхоже, бо тут тобі не тра видавати велики гроші на тульць, бо лиш ножиці, бритва та машинка до стриженя. Правда за науку в барбер каледж тра буде заплатити, але твій батько на таке діло тобі грошей пішле.

Наука Штіфова не пішла на марне. На другий день Майк ходив по стрітах приглядався на все виставлене у вікнах, великих і малих шторів, а в решті встремився перед великою барбер шапою. Стояв під желізним стовпом лямпи та пильно приглядався як барбери стригли та голили людей. Все так як вуйко Штіф казав. Повирані в білі ковти, гладко позачесані.

Стояв як прикований до лямпи і дивився, а в решті зайшов до середини, щоб і своє волося на голові потримувати.

Сів на крісло молодого барбера, десь в такім віці як він самий і розговорились про все що єму треба знати.

За пару днів Майк вже вчився в барбер каледж.

До батька на фарму написав листа що записався до школи, а гроші всі що єму дав батько на життя заплатив на перед за науку і зараз живе у вуйка Штіфа на кредит і просить аби батько як найскорше єму післав грошей.

Не було іншої ради, старий батько післав синови гроші. З однієї сторони був радий що син що небудь пробус, а з другої, шкода єму, бо Майк велика поміч на фармах. Та справа вимагала щоби зі всім помиритися

Майк молодий, зручний, скоро почав опановувати вибране барберське ремесло, і не зтямився як за кінчив барбер каледж і став самостійним барбером.

На щастя дістав роботу в тій самій барбер шапі де колись зі стріта приглядався. В вільних хвилях він затягався цигареткою, сидів на кріслі та оглядав ріж-

ні комерційні магазини в яких повно дівчат красунь, та ще в ріжних позах та косътюмах. Це мало до певної міри на него вплив і він задумав підшукати і собі якусь гарну дівчину і оженитися. Та лиxo в тім що він лиш звичайний барбер і як на такого не дуже то гарні дівчата лакомляться.

Тра мати якесь своє власне підприємство, щоби приходило більше грошей, тоді і дівчину гарну лекше підшукати.

Та Майк смарт-хлопець, що задумав те потрафив перевести в діло. Гроші на такий бізнес післав єму тато, тай і я (Штіф) на таке діто, єму пожичив п'ять сот долярів. Нехай доробляєся, може колись прийме і мене до спілки.

Шапу свою назвав "Перис Бюті Селон", самий назвав себе "Мічел" і запустив мисячий вусок, а бе-сіду свою ломав на акцент французький, та богато уживав ві, ві, мадам, та мармазель.

В початках, жінки з практикою погодилися робити на комішен і ширити єго славу, що він приїхав впрост з Парижа, знає ріжні тайни як з пристаркуватих бабів робити гарних молоденьких красунь.

І бізнес пішов повним ходом. На моє бажання Майк приняв мене до спілки, але з тим застереженням щоби я туда не показував свої пики.

За якийсь час Майк там дуже замотався. Кучи-ривити, парити, кольорувати жінкам голови єму на обридло і змерзлося — тоді покликав мене до помочи.
— А деж я пику свою подію? — питаю.

— Невер майнд пика, хіба ви вуйку жартів не знаєте?

Він вже давнійше хотів ту шапу заперти, але за-кликав мене для того, аби було на кого вину звалити. Та я не дурень. Сплатив єму після угоди, а той пляц переробив по своєму — робити масаж спеціально для жінок. Ті що робили за комішен остались даліше, а я ще взяв бабу Передерчиху. І бізнес пішов гладко як по маслі.

А Майк поїхав на фарму.

ЯК ШТІФ ДИПЛОМАТИЧНО ПОМИРИВ МОЛОДИХ ЛЮДЕЙ

Приємно робиться на душі, коли ти щось доброго комусь зробиш і ніхто про се не знає. Але буває і таке, що за добро тебе ще і набють. Не даром народ сотворив пословицю, що: "Затвое жито, щей тебе бито". Подія, по яку я вам понижче розкажу, малася так:

Коло мене по сосідстві, жила молода пара людей. Він наш український хлопець, уроджений вже в Канаді, на ім'я Василь, чи як всі його ту кликали, Билій. Я добре знав його батьків, бо рахувати, вони походили з сусідного села, і ми колись перед літами їхали на одній шіфі до Канади. Не доводилося мені з ним працювати, але ми часто здібалися на ріжних оказіях як весілє, хрестини і поминки, та ще в додатку були кумами. Вони вобос повмирали, а діти пішли в свояси. І синок мо-го покійного кума Якима Трача мешкав недалеко від мене. Василь хлопець молодий, жвавий, не гордий — нехай ту буде ціла купа англійців, а коли треба було, то він говорив по українськи, і був з сего гордий, що може говорити другов мовов. Він знав, що ми колись з його батьками жили дружно, і він мабуть старався батькову лінію продовжати. Часто він приходив нас старших відвідати, розпитати про здоровле, а коли треба було, то любив порадитися. Жінка його Мері походила з французької родини, але тоже роджена вже ту і: Канаді.

Молоде подруже мало ріжні пляни і надії на будуче. Він мав стала роботу і заробляв досить добре. Купили гавз на виплат, уфорнішували приємно і т. д.

Та лихо не спить. Закрався чортик до їхнього життя. Почалося між ними якесь непорозуміє, за цим ріжні клопоти, а нарешті -- сеперейшин. Мері забрала свої речі й пішла назад до своєї мами.

Розбитий дім дуже пригнобив Василя. Він вставав ранками, ладив собі съніданє і лонч та їхав гаров до роботи. Вечеряв де попало, бо не оплатиться для одно-

го варити. Не менше думала заклопотана Мері. Сидіти мамі на карку, та ще почувалася, що вона при надії.

Ти, Васильку, добрий хлопець, я за тебе не боюся

Василь приходив до нас частіше, щоби поскаржитися на своє нездале життя. Моя Явдоха угощала його вечериною, та старалася його розрадити, бо Василь з гризоти не мало помарнів. Найгірше турбувало його, що жінка при надії. Він певний, що вона його любить і тоже через свою впертість карає себе... Значить, караємо себе взаїмно. Пращаючись, Василь ішов до дому, але ночами не міг спати, бо думка думку прошибас.

Я постановив собі помочи тим молодим людям. Не будь я Штіф Табачнюк, як я не поможу. Але як помочи? Коли би то були свої люди то можна б піти та переговорити. Я вже знати, що в такій справі говорити. Часами, коли не мож по доброму, то тра нагулюкати. А то що? Ломати себе по англійськи чи по французьки — я не вмію.

Знов я йду до голови по розум, та попробую ужити своєї дипломатії. Та може се не моя власна дипльома-

тия, може де я підслухав, або сказав мені хтось, та всеж таки я попробую в сім ділі нею послужитися.

Сформував я на двох листках паперу дві короткі телеграми. Одна звучала менше-більше так: “Дорога моя Мері! Я дуже баную за тобов. Нема мені життя без тебе. Прости мені, бо я помилився. Чекаю на тебе на порозі з вітвертими руками. Вертай сейчас до дому — прошу тебе. Твій Билій”.

А друга телеграма була майже такого самого змісту:

“Дорогий мій Билій! Я дуже баную за тобов. Нема мені життя без тебе. Прости мені, бо я помилилася. Чекай на мене на порозі нашої хати, бо я прибіжу до тебе, мій любий. — Твоя Мері”.

Поїхав я тоді до свого краяна Петра Тютюника, який живе на другім кінці міста. В него одна дочка Дженні, навчилася за стенографку і працює десь в офісі. Та дівчина знає і по українськи, бо коли була малою то посилали її до української школи. Подав я єї цих два листки паперу і попросив, щоби це перевела на англійське. Вона з цікавості перечитала, усміхнулася тай каже: “Та ви вуйку уживасте якоїсь шпекуляції, та хочете ще і мене з тим помотати?”

Довго мені забрало заким я те все розповів і пояснив як річ мається, і врешті дівчина погодилася, але з тим застереженям, що я нікому не скажу, що то вона мені переводила. Я заклявся на чим съвіт стоєть, що затримаю в найбільшій тайні — а зрештою там і мое наmeno не згадуєся.

Вона сіла, взяла папір і перо в свої руки і за пару мінут все було готове. — Що то значить наука! — міркую си в своїй голові. — А мені забрало пів дня отих пару слів сформувати та списати. Я попрощався, по-дякував Дженні і поїхав на сипіарську стацію надати телеграми. Тут забрало ще менше часу. Якась дівчина, а може кубіта, підрахувала слова, казала кілько коштус і — конець.

Хтів я взяти баса, аби чим скорше вернути до дому і побачити без вікно як Мері буде летіти до Била. Бо це-ж рахувати діло моого розуму і рук. Цікаво.

По дорозі здибав мене отой балакун, Штанюга. Луй. Від чого не вирвешся як зачне балакати про ріж-

ні партії та політику. Знає він, що я тим не бадрююся, а щоби єму заткати, то я закликав на шкленку пива. І так просиділи ми довший час.

Коли я вернувся до дому, то Явдоха мені з захопленням розказала, жи на власні очі бачила, що Мері вернулася до Василя.

А я погладив себе по животі, загнув руки назад себе, походюю по хаті, та лиш покажекую. Нарешті сів на мягоньке крісло, звернувся до Явдохи, тай ще раз питаю:

— Невжеж це правда, що Мері вернулася?

— Правда, правда — каже Явдоха, — бігме правда, бо я бачила на власні очі.

Нічого я своїй жінці не розказував, як те все сталося, бо готова рознести по цілім місті. — Буває, що хтось щось доброго зробить, і нікому не скаже, аби не попасті в троблі.

Бил і Мері по часі також узнали, що вони були здурені. Жадне з них телеграмів не висилали. Про все збували мовчанкою, а були обос раді і щасливі, що знов зійшлися.

Най мені Бог меньше гріха припише за мої давні субординації чилі химерії, які я колись накоїв.

ВЕСІЛЯ

І НА ЯКИЙ ГАТЧНОК
ТОТ ДІТБКО РОГАТИЙ
ЯКІС КРАВАТКИ
ПОВІДЧУМЧВАВ?

АЛЕ БУДЕШ
•
ФАЙНИЙ ШТІФ

ТАЙ ВВАЖАЙ АБИСЯ
НЕ ЗАЛЛЯВ і ЧЧЖСІ
КОБІТИ, НЕ ЧІЛАВ
ЧЧЕШ?

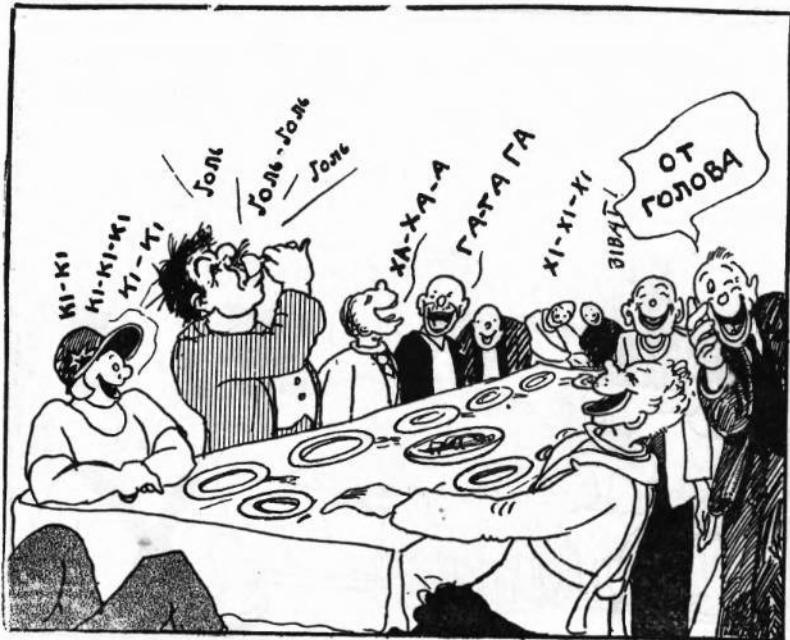

Я ВАМ СКАЖУ МОЛОДЕЦТА І ВАМ ЧЕСНІ ГОСТИ
ЖИВИ ТО ВСЬО ВАМ ЗІСТИКИЛОСІ ЩО ВАМ ТУТ
ВСІ НАБАЛАКАЛИ ПРИ ЦІМ КИЛІШКУ
ГОРІВКИ. МІРКЧЮ В СВОЇ ГОЛОВІ ЖИ НЕ
ТРАВАМ БІЛЬШЕ - ГА? ДАЙ БОЖЕ ЗДОРОВЛЯ.

СУПРАЙС ПАРТІ

Мій краян і френд, підрахував що в цім році припадає як раз 35 років, як ми з Явдохою подружилися. Важна дата, думав мій френд Нік Пузир, і конечно треба зробити якийсь целебрийшин аби відзначити так важній день, — він же був мені дружкою коли я женився.

Все то робилося в найбільшім секреті, аби ми з Явдохою не довідалися. Він вілагодив лісти, пороздавав поміж своїх і моїх партнерів, і почалася збірка гроша, аби покрити кошта тої супрайс парті. Всі тим дуже заінтересувалися, бо уважали що такому як Штіф Табачнюк належиться парті. Коли вже зібрани гроші були на руках, тоді радилися, які би то нам презента на пам'ятку купити — та кілько оставили на тринькаль та сенгвічі. Оден з краянів переконював зібраних, що — Штіф амбітний чоловік, а тим більше богатий, то він не дбає про дорогий презент. Купити ёт так що не будь про форму, аби було що передати під час важного спічу — а решта гроша має піти на вишивку, аби всі гості були контетні. На краянову пропозицію всі погодилися дуже радо. Купили десь на сейл мені сорочку, а Явдосі перфюми та якусь брензолету. По часі показалося, що сорочка не був мій сайз, то я віддав Нікови, а Явдоха віддала брензолету соседні дівчині, бо вона таку штуку ніколи не носила. Перфюми стоять на столику.

Ну, а тепер вертаюся до самого важного — до супрайс парті, бо знаю що вас цікавить як то все відбулося, та чи не було яких трబлів. Для цікавого читача скажу на перед що — були трబлі. Але про це пізньніше.

Десь около 9тої години вечером, нарід вгнався до хати, та наробив крику — супрайс — супрайс — супрайс.... Ми з Явдохою оставпіли — не знаємо чи радуватися чи плакати — а вони в хаті вже господарят. Мені і Явдосі вчепили великі квіти, що сама зро-

била кума Передерчиха. Посадили нас за стіл, наляли в килішки горівки, і мій френд Нік Пузир почав давати спіч, меньше більше такими словами - : —

— Шановні тай дорогі краяни, партнери, френди, тай другі, що возьдечка, тутечка зібралися, щоби пошанувати нашого дорогої Штіфа та його кобіту Явдоху. Знаю його давно, бо рахувати разом їхали до Канади, а в краю я був єму за дружбу. Богато я мігби про него розказати, але бачите я не є бесідник. Як лиш зачну що публично говорити так зараз — трісу штанами. Нічо не можу розказати те, що собі наперед подумав. Треба було перше випити, може би скоріше язик розвязався. А то виходить таке, як якийсь казав — “маю богато в середині, та не можу на двір”. А тепер засьпіваємо для них “Многая літа”.

Засьпівали, передали нам презента, випивали, зачушували, всі на раз говорили. Чарка пішла в рух. Попочали отвирати батлі з пивом. Заграла гармонія і скрипка. Розсунули столи, охочі пішли танцювати. Я тож з Явдоховою пішов перший танець — бо так наказував краян. Опісля всі разом съпівали. Взагалі забава й-шла гарно — нема що казати.

Прийшов на ту супрайс парті, також старший парубок Панько Тюхтій. Прийшов, так прийшов — не викинеш! Всі краяни його знали, що він сильний скнера і скупар. Грошей має до дітка, але ніколи на ніщо не пожертвує. Такий вже тип, що любить дурничку. Переянюхав він, тай сюда зайдов аби за дурно випити та наїстися. Дудлить одну батлю за другою пива, та щей вичиняється.

Ініціатор цеї забави, має його на оці, але не хоче робити рейваху, щоби не попсути партії, а самий “супрайс” він зробить на при кінці забави, як будуть мали гості розходитися.

Пізна пора, почали вбиратися — бо рано до роботи. — Панько не спішився, бо бачив що ще лишилося горівки і пива, хотя в голові вже мав досить, але шкода було лишати. — Нік Пузир вдався на хитрощі. Поставив три батлі пива в кишені оверковта. Він знов що той оверковт належить до Панька Тюхтія. Коли Панько натягав на себе оверковт, батлі задзвонили. Нік поважно виняв батлі з кишені, поставив на стіл і звернувся до

Не прошений Панько Тюхтій дуже
любитъ парті.

него: — То ти — каже — наївся і напився за дурно —
та ще крадеш? — Та добре вибив по морді. — Бачите
вийшов тробил, але дуже делікатний.

Такий тробил всім дуже вподобався, бо мали що
розвідати. Панько казав що це був “фрийман”, але
то що дістав поніс до дому. Не дуже нарікав, бо знов
що не має він симпатії тих гостей що там були.

На другий день Явдоха чистила хату і воркотіла.
— Файні господі, але такі дуже насвинячили. Недоку-
рені цигарки і сірники кидали на пілдогу. Недоїдки
сенгвічів пхали в честерфілд. Та вже не жаль булоби
чистити, аби той презент мав якусь вартість — а то чіп
стоф — сорока за 75 ценьків. В торішнього року справ-
ляли Фридисі і Фридлові, то купили для них — фридж
— а ту — сорочку. А все то через моого дурноватого
Штіфа, бо він задайко. — А я маю це, — а я маю те.
Я був в бізнесі, бо в мене є голова на карку. — Як
зачне талапати тим язиком, аж гайдко. Знаємо ми, яким
ти був Штифани, доки я не приїхала.

Я зтерпів і вийшов на двір, аби не слухати, а то
готувати початися новий тробил.

ФАРМЕР

Столиця Б. К. се богиня краси, цвітів, овочевих дерев, пишається зеленою через цілий божий рік, бо часті теплі дощі кормлять її, а велітень тихий океан дихає на ню та її горожан. Не диво що всі заслужені діячі Канади як міністри, чіфи і взагалі старші люди — пенсіонери осілися там доживати свого віку. Вечерами по девяті годині, як також неділіями, місто виглядало гейби мертві. Лягали скоро спати, а неділіями по церквах або по приватних домах пересиджували спокійно і говорили між собою — хто хорій, котрий в шпитали, а хто помер, а хто буде слідуючий. Отже було спокійно в місті як в небі. Нічого як бачите не забракло в місті. Опріч того що рибаки, огородники японської раси, не відзначаються грубими обичаями чи гравтом, було в місті спокійно. Файту не було, про рабунки ніхто не чув, життя плило спокійно як дві краплі води.

Нагло з'явилася друга світова війна і всіх рибаків та огородників японської раси, виселено з столиці, а навіть з цілої провінції в ріжні закутини Канади а підозрілих впрост до Японії.

Прошу завважити, що війна запотребовує більше праці як в нормальніх часах не лише при будовах кораблів, машинерії та інших воєнних причандалів, але також поживи для війська і цивільного населення. Іриїджують робітники з фармів і місточок щоби застутили Японців, а між ними і наші фармері щоби заробити грошей та вертати назад на фарму. Тай коби вернулися з відки приїхали, а то кортячка більше грошей, а деяким старшим пригадався старий край. — Вишні, черешні, яблука, груші і теплота, приманювало купити там кусник землі або стару хату.

Будь здорована, моя жінко, долянь фами і дітей

Приїхав також Дзян Процак, фармар з Саскачевану, заробити пару дулярів і закупити ще оден кводер землі, зараз коло *его* секції, щоби хтось другий не заграбав.

Дзян працював коло бовтів і ночував в компаній-ких приміщеннях. В вільних часах по роботі і святами, лазив по беклайнах поміж богачів і дивився на закинуту смітню землю, та покиував головою. Здібав старі граблі, якусь баксу і зносив сміття, лахи, дернюги на купу і палив. Закурив цигара, сідав тай дивився на огонь.

Богатий власник тих пропертів приглядався на таку роботу, тай дивувався а навіть непокоївся — хто *его* наслав до тої роботи і хто *ему* платить?

Одного разу підійшов до Дзяна, поздоровив *его* і запитав. — Хто тебе посилає сюди до роботи і хто тобі за те платить?

— Нободі містер, я самий — відповідає. Я люблю робити коло землі щоби була файна і чиста, бо вона родить.

— Але я тобі не буду платити.

— Я не хочу містер аби ти мені платив, лише не виганяй мене, бо се моя розрада.

Баб Бравн колишній сенатор а зараз властитель сего великого будинку і пропертів, усміхнувся і сказав. — Олрайт Дзян — тай пішов до хати. Кожного дня перед вечером проходжувався по дворі Mr. Бравн, любувався порядками і заводив з Дзяном бесіду.

— Видиш сю малу хату? — в ній мешкає оден урядник Mr. Бел, вже двадцять літ.

— О є — каже Дзян, я хотів там запрятати а він мене нагнав.

— Послухай мене — заговорив Бравн. Це є моя хатина, а той рентівник платить мені \$35. місячно, але я *его* за капарство не люблю. Ти купи ту хату.

— Mi но моні Mr. Бравн — була скора лідповідь.

— Я продам тобі тано.

Джан і Баб сусідами

Дзян подумав хвильку і з під брови глянув на баса і спитав — “Гав мач?”

— \$500. для тебе — була відповідь.

— Ту мач Mr., ту мач, — вистогнав Джан.

Бравн усміхнувся, бож сама земля вартує пару тисячок. Він не потребує грошей, він хоче Джана прикувати коло себе.

— А тільки ти - би дав мені за ту хату?

— О, мейбі ту гундред.

— Сей Дзян, розірвім на половину, най буде \$250., срайт?

— Орайт містер Бравн, але я всіх грошей не маю.

— А кільки маєш? — Вон гундред — була відповідь.

— Гуд — написав умовини і передав посъвідку на \$100. і сказав — хата твоя, будемо сосідами.

— Дякую вам містер — подали собі руки і розійшлися.

Старий Джан не міг спати сеї ночі, він знов добре що дістав снеп (майже за дурно). Гадки переходили в голові — а може се жарт, а нуж пропаде сстка. Таки зараз на другий день, відрахував \$150., приніс решту грошей, здибав баса і наставив гроші. — Прощу візьміть Mr. Бравн. Я пожичив бо ви добрий чоловік і я знаю що ви продали мені тано. Дякую Вам дуже.

— Не потрібно — здивовано каже Бравн, але гроші взяв, виготовив трансфер і вручив Джанови “кліртайтл”. — Тепер каже, будемо сусідами і клич мене Габ, а я тебе Джан. — Орайт Джан? — Шур Баб! — і оба сміялися.

Джан П. був добрий і солідний господар, не міг знесті того капарства коло його ново-набутої хати. Кожного ранку перед роботою виносив всякі кини, лахи, не-доїдки і кидав близько беклайні в діч щоби попалити. Не мало дражнило се рентівника Бела. Він-же виганяв его, але ще раз заговорить до него по джентелменски і покличе поліцію.

— Гей Ю! Чи не казав я тобі що не хочу тебе тут більше видіти?

— Ю райт містер — спокійно відказав Джан. — Як лиш виклінью, то може і тебе тут більше не буду видіти. Се є моя хата.

Сухорлявий урядник стратив контролю, але запам'ятався, бо заглянув свого лендлорда Mr. Бравна, який прислухувався їх бесіди і чим скорше приступив до нього з жалем і скаргою.

— Як ти можеш знесті сего богонаса, який ображує мене і тебе. Уяви собі, він каже що се его хата — як то?

— Правильно — сказав Бран. Я продав єму сю хату в які ти мешкаєш так довго. Чи раз казав я тобі купи — а ти не хотів — вел.

За пару днів рентівник забрався до якогось гаражу тимчасового заким знайде якесь відповідне мешкання. Амбіція не пзволяла єму щоби такий старий чужинець був его лендлордом. За той час вуйко Джан евихався з гамером і пилкою коло хати. Поправляв, дещо нове вложив, попрятягав цвяки, а сусід Баб дав єму фарбу і хатина стала як нова і світилася.

Mr. Бран часто хвалився між приятелями своїм "гендіменом" Джаном, а сі заздростили.

— Я, каже Бран, навіть не рухнуся на мої ярді — а самі бачите, що найкраща виглядає зі всіх.

Бран заводив бесіду з сосідом Джаном майже кожного дня, вже так з навички.

— Гало Джан, гей чому не спровадиш свою місис сюда? — жартами, але і на правду питав Баб.

— Нема в мене грошей Баб. Все що я мав видав на хату щей задовжився. Гай гай містер Бран, ти богач а я бідний Джан.

— А кільки коштує тикит?

— Шістьдесят долярів містер.

Знаючи Джана з попередного купна, Бран усміхнувся і каже. — Розділім на половину, ти \$30. а я \$30. Орайт?

— Орайт Баб, ю да бас — вистогнав Джан.

— Но, ю бас до твої місис, а я до свої. Маєш \$30. і спровадь жінку.

Вечером прибігла місис Бран і тицьнула Джано-ви по секетному \$60. — На тобі Джан і пішли свої жін-ці на тикит, але не кажи містер Бранови що я тобі дала гроші — пліс Джан! — і втікла.

Що тут дієся, гризло Джана. Чи казати Бранови, чи віддати его жінці гроші? Роздумав і усюкоївся. Як жінка прийде, він єї все розкаже і віддадуть тай ще від-дячуттяся. Треба бути терпеливим.

За пару тижнів приїхала Джаниха. Старша жінка, канадійка, здоровава і жартоблива. Джан певний був що місіс Бравн полюбить її. Вона бідна працювала ціле життя в полі, в хаті, виховала гарних і здорових синів та дочок, ще і тепер бавила і виховувала внуків. От най подивиться як то було колись в старім краю.

Джаниха не посидюща. Обробила город, понасаджувала квіток коло хати і розглядалася навколо шепочучи "Ой Боже, Боже, який світ великий і який фанний. Ходила по лісі збирати дикі овочі, а головно на губи, бо розумілася на губах. Козарі, голубінки, рижки, підпеньки, а навіть правдиві гриби.

Місіс Бравн більше пересиджувала в Джанихі як в своїй хаті. Приносіла всякі кийки та солодощі, а Джаниха обдаровувала її огородиною, квітами і попивали гербатку. Коли Джаниха принесла з ліса губів, так місіс Бравн Місіс Бравн у Джанихі час- остерігає що то "псі- тенько буває зон", та Джаниха практичніша господиня і знає краще, лише нічого не говорить а робить поному. Вміла переконати сосідку фактом що не шкідливе, а навіть навчила її істи щей-до того як вариться. Одним словом все в найкращім порядку.

Згодом приїхали їх гості на відвідини. Приїхали кревняки, то куми, та краяни ну і добре старі сусіди. Оглядали землю і старі будинки. Направляли, будували вечерами а навіть неділями. Збудували одну церкву в якій выбрано Джана за троста і старшого брата. Будують другу церкву православну, а робітничий дім вже був перед тим. І спокій щез в столиці.

Бідні старики пенсіонери шепчуть між собою потихоенсько "що колись ми гризлися що маємо зробити з тим народом, а тепер мусимо гризтися що вони з нами зроблять?"

Та кажуть "Бог дав драбинку, одні в гору другі в долинку".

ПАЙОНІР

Акурат пядесят років як я приїхав сюди, то не до Канади, а до раю божого, а бігме правду кажу, лише послухайте: — Двайцять хлібів за кводра, штири центи за павн найліпшого мяса, сімдесять п'ят центів кварта горівки, (шпіритусу, що приймала пологину води). Мала бочка пива дуляра-й-кводра. Черевики по дулярови, оверголі по сімдесять центів, сорочки по кводрови а ліпші по триціть п'єт центів. Чайнемен прав і пра-сував для парубків сорочки по 5 центів за штуку, а ковнірці, 10 центів за тузін, а барбер обстриг і обголив разом з карком за 15 центів. Мігес переночувати і по обідати за 10 центів, а хтівсс забавитися в плана, то йди до чайнеменського рестевранту. Там дістаєш велику миску зупи, всілякого мяса, бароболь, капусти і розмаїту городину. Хліба і масла цілі стоси лежали на столі для твої потреби, а пудінги, паї, фрукта ну і кикси ріжного гатунку до кави або гербати, що можна їсти і пити по пару копиків і все то за 15 центів.

До готелю заходили старші канадянини і пили пиво, три великі гальби за кводра, а їсти задурно, кождий брав що хотів, а потім знов пив пиво з великої гальби. Гальба то був такий пугар, гейби збізок з ручкою, як макнеш ним краяна по голові, так він падає і не встає більше. Красти не крали, бо не тра було, хиба якись захланник і то не мав де подіти.

Там де ниньки готель сіпіарський, була трачка, на майн-стріті різали дерево на дошки. Палива не бракувало, а навіть дощок моглибисте собі взяти за дурно на шанду. А коло сіонарского стишина, була різня худоби і свиний. Мясо десь висилали, а ноги, голови і утробу Еввозили і скидали до Ред-риверу. Ая!

З роботами всіляко бувало, часами є, а часами не було, але як є голова на карку і здорові руки, то робота все найдеся. Простому робітникови платили по 10 центів на годину, майстрям і форманам по 15 і 20 центів, басам навіть по 25 і 35 центів, а контракторам, то не знаю як то вони на тім виходили. В зимі не було робіт

то правда, за то відпочивалисъмо при теплім байштоку, гралим голої, та розповідали всякі байки і пригоди. Нас мешкало в одні дво-румові шанді дванайцять як апостолів і одна місис що варила, прала і облатувала нас, за два доляри в місяць, через цілу зиму.

Десь так під весну перед виликодними святами, каже місис до нас: — Можеби ви хлопи дещо постара-ли на свята? Все вийшло, якби-єден-два, а то вас купа, кожім всіляко, видете самі жем не годна. — Ніби ми годні, куждин з нас подумав собі і поспукали голови. Не казав я ні кому, ані місис ані патнерам, бо що то по-може? Найшовем два мішки від бараболь і пішов до різni. В куті лежала ціла гора свинячих ніг, голов, пе-чинок, легких, кишок і всякого добра та присмаків.

Двох панків щось там говорили між собою, а як мене вздріли, прийшли до мене і сказали — “Ссер”. Не знат я тоді англіскої мови і забалакав руками та оча-ми, так на мігтьи, показуючи їм кут з свинячими голо-вами і мясивом. Грубий панок догадався і вибрав най-більшу голову, впакував до моого міха, а потім другу і третю щей питас — “Мор?” Показав я на свинячі ноги (бо нагадав собі що місис вміє гишки робіти) тай ка-жу — ес! А сей наклав ніг, печінок, серців повний міх. Даю панам кводра, а вони не хотять, щей додав вели-кий кавал солонини. Я вклонився руками і головою, а вони скоренько задали мені мішок на плечі і я пішов.

Місис була контетна, кажу вам як подивилася раз на мясо, а раз на мене, аж заплакала так ся врадувала. Зараз заставила декотрих хлопів, той дар божий роз-бирати і суртувати, а я пішов до бровару купити пива. Там дали мені великий збанок пива за дурно на покош-тунок і я заордерував шість бочілок, аби було на цілі свята. Оден з патнерів замовив ґальон нерозпущененої горівки. Зложилимся всі, що хто міг, навіть місис дала 10 центів і були такі свята яких я не памятаю в Кана-ді ані в старім краю. Ю бечу-лай!

По святах розійшлисъмо шукати робіт по геніках, секціях, а деякі до фармерів, бо інших робіт для нас не було. Я пішов на гомстад в ліси на дику землю. Взяв я з собою повну бегу хліба, солонини, ніж, востру сокиру, бленкіт і всьо то що міг занести. Поспушкав деревя, позатісував так по індіянски, наложив одно на

друге в сквир, на стіни. Зверхи наклав дрібнійші гилядже, трави, дерногів, накидав землі на стелю і даж. Замісив болота, позатикав шпари і хата була готова. Викорчував я пару пнів, децо перекопав, а решту розгорнув на бараболі. Не хотячи, як добував малий пеньок, я всадив сокирою по руці і відтяв собі пару пальців. Зі страху і болю, я вложив руку в свіжу землю, вдер кавалок сорочки і разом з землею об'инув скалічену руку. — На - маєш тобі фарму і роботу, — ого, вже по всім! Не було іншого виходу хиба йти на жебри, бо тоді рельфу не було, а за асекурац'ю ніхто не чував. Жебрати по хатах мені, як війсковому чоловікові не пасувало, тай я вдався до шторника о пораду. Шторник був також бідний, якись росийський німець чи жидок, але був людський і ми оба якось порозумілися. Він радив мені бути педлером. Розказав мені що люди в мене скорше куплять чим в него, бо я каліка. Повчив мене як з людьми тра говорити і як підійти їм під сумлінє, тай інші штуки яких я не знав. Найшов якусь торбу, напакував всього, як попсуті ножики, гребінці, непаристі рукавиці, шпильки, поломані олівці, зліплени коверти, старі магазини з образками і богато інших речей яких він ніколи не міг продати.

Перевісив я ту торбу через плече, в які був цілій голсейл і гайда пару миль на північ поміж фармері. Всіляко бувало, богаті фармері не пускали мене навіть на ярду, середущі скузувалися, але до хати також не пускали, хиба бідні і я до тих заходив, тай навчився бізнесу. Як не мали грошей, то я міняв за що вдастся, яйці, масло, корінці, шкіри з мускатетів, а шторник бже знов що з тим зробити.

Я перебував в одної вдови на фармі. За нічліг дав її гребінець і продав ножик за 15 центів на кредит. В ней грошей не було, а довгів боялася, то просила мене щоби я взяв її чисник, і розіпхати між людьї, аби собі сколектувати 15 центів. Не хотів я такого бізнесу, але тра було вчинити волю кобіти, а нуж як прийдеся знов перебути дощеві дні, чи переноочувати, а чи пустить до хати? Міркував я, взяти того чисника пару головок в кишенню і навманні перейти аби оминути англіків і занести шторникови, тай кажу. — А деж той чисник Тे-

клю? (так називалася вдова). Дайте го сюди най йду, бо вже не рано.

— А во в куті, — показала Текля. Дивлюся, а то бадю великий і повний мішок того чиснику, тай кажу.

— А ви нащо так богато напритали?

— А деж я знала що він так зародить.

— Висипте і розгорніть — кажу — бо зіпсіс і зогнис. Я возьму трохи на прубу, як розіпхаю то знов прийду. На другий день каже шторник до мене: — Як ще десь найдете чисник, то купіт мені пару павнів, а я заплачу вам 15 центів за павн, бо той що ви принесли, доктор забрав на якусь медечину. Я приніс знов, шторник зважив і дав мені цілого доляра, тай ще каже пристести, бо англіки питаютъ.

— Агі на твою голову! А вони подуріли?, — таж я бокував милями від них, аби не занюхали і не тровили мене псами, а тепер питаютъ?

Поступив я до другстору за шпілером для одної жінки, а друг-сторник питает мене за чисником і обіцює 50 ц. за павн. Я думав що посымішковуся з мене, бо вони колись так вміли, але розказав мені, що та спідемія "гішпанської інфлюензи" дуже поширується і не чіпається того хто носить з собою чисник. Табо й другі вченийші таке повторюють. Набрав я того чиснику повны кишенні і гайда меже жидів та англіків. Чоловіки трохи торгувалися, а жінки — бігме вам правду кажу — платили по 50 ц., а навіть по долярови за головку.

За тиждень пішов цілий мішок чиснику і я заробив на нім більше гршої як за рік на екстра генку. Крім чисника я вже продавав і міняв добре рукавиці, нові ножиці, панчохи, робурі, а навіть матерію і суконки, бо календарі, книжки, образи, я кождому фармероби доставляв постійно. Зложив я Богу дякувати, фай-ней цент, купив гавз в місті зі всім що в нім було, а решту гршої дав до банку і на позички

— Видите сю руку без пальців? — то вона зробила мене буцім богачем. Я вже пару літ на пенсії, сидю в своїм гавзі. Ходжу до церкви послухати слова Божого, дам на тацу і все щось справлю до церкви. Поступлю до товариства почутти за неньку Україну і тиж дам вкладу, бо так ся належить.

Заходю і до робітників, хотий я вжеnim не є, алем

був, послухаю кривди, дам свою лепту, аби ся лекше дихало. Закуру люльку тай думаю собі. — Якби то всьо була правда що всі ви кажете, тай рихтельно поступали, а меньше жерлися між собою, от бувби чародик.

Тай буде, має бути, бо вже ліпше як було колись, хотіть я сего не дочекаю, але буде і то мусить бути.

Перепов піонір Романів

СКОРО - БОГАЧ

В цім оповіданню я хочу вам розказати як мій партнер хотів скоро розбогатіти, бо трафилася єму на-года навчитися як "робити гроші".

В Канаді він працював на ріжних роботах, але нігде неміг довго вистояти, бо там зле, а ту не добре, інъша робота шкідлива для его здоровля, а ще інъша небезпенча. Так що ніколи не міг вистояти аби заробити хотяй сотку долярів. Але врешті постановив взяти себе в руки, постояти довго на однім місци, заробити гроші і почати якись бизнес, аби не скитатися з місця на місце. Він як пізнійше виявилось, пробував мене кілювати, і тоже заняться бизнесом.

Поїхав по дальше від міста на кемпу, де розпочалася велика будова папірні. Там він пристосувався до одної роботи при цементованню і набрав доброї практики. Єго вже не переносили до другої роботи, бо формануважав що він спеціяліст по тому ділу. І так він тримався довший час.

Відірваний далеко від міста, він немав нагоди пускати гроші на ріжні витребеньки, а такі не обхідні ре-чі як, ріжне шматя до роботи, спідну білизну, а навіть мило до праня, він ніколи не купував.

Люди які квітувалися з роботи, завше залишали їось ім вже не потрібного, і наш Пилип Пиндюр збирав це драньтя, латав, прав і дальше донощував аби не тратити гроші на купно. Ріжні куски мила він збирав і скидав в бляшаний кин від тютюну і тримав під ліжком.

Коли роботи з цементованням скінчилися, єго перенесли на другу роботу. Ту вже єму було тяжше пристусуватися, але терпів, бо постановив собі твердо заробити грошей.

А треба вам знати що при такій великій роботі працювало дуже богато людей. Борт був дуже добрий. На столі ріжного рода мяса, пайв, кийків, кукусів, одним словом всого що душа забажає.

Звичайно велика і богата компанія, буде таку велику фабрику паперу. Не так як колись на екстра геніках в сипіра — різalo тебе в геліві від того борту, та нарід мусів страйкувати що “борт но гуд”.

Як роботи з будовою були скінченні, і фабрика паперу пішла в рух, то Пилип Піндюр дістав роботу в середині. В тім відділі у великих теньках варилися ковбаски дерева на масу, так звану пулп, з якої виробляли ріжний папір.

Робота була не тяжка, але дуже горячо і воняло сильно сіркою. Пилип боявся аби не дістати задуху або яку іншу хоробу. Сквітувався і поїхав до міста. Думав що як не буде можна за зароблені гроші зачати якийсь більший бизнес, то він возьмeseя за малий, хотійби бути джонкменом.

Купити коника, візок, та скуповувати ріжноту по хатах. А ось жиди перебили великі маєтки з таких початків.

Приїхав Піндюр до міста, та почав всюди розглядатися. Про свої плянні нікому не розказував, аби які жулики його не обікрали. Коли змучений лазити по цементованих сайдваках, то заходив до пулруму. Там вігідно розсідався, ніби то вачуючи як грають в кулі, тай відпочивав.

Там збиралася всяка браття. Окрім тарахкоту куль, точилася там ріжна бесіда. Оден закукурічений чоловяга доказував що він знає як лехко робити гроші, і мігби не одного поставити на ноги. Але що порадиш — коли є богато наших баняків, які позашивали гроші в штані і носять. Однако він іх проість, як хтось не витягне, або десь гара его бухне і трост - компанія забере.

Пилип Піндюр мацнувся за кишеню і з задоволенням, какекнув, що ніби є, — нікто не витягнув. В него справді були зашиті гроші в штанах.

Майстер Дзьов від грошів

Вечером вертаючи до дому, він думав. — А може справді той чоловік, якого всі звали Джовом — знає як робити гроші? — Та думка не давала єму спокою.

На другий день він старався здібатися з Джовом і так в чотири очі, по секретному поговорити з ним і як що можна, то приступити до діла, бо час уходить, а він вже змучений ходити. Коли знов удастся робити гроші, то не траєму жадними бізнесами морочити собі голову. — І він крутився на стріті перед пул-румом, аби здібати Джова.

Довго не довелося ждати, здалека побачив єго і пішов єму на встречу.

Розговорились і Джов побачив з ким має до діла, тай каже.

— Ту вуйку небезпечно про це говорити. Ходіть до моого руму і я вам все виложу як на долоні.

Там показував єму якусь машинку, порошки, зелену водицю, тай врешті якусь книжку секретну, що там є ріжні поучення як робити, аби вийшли добре. Були трохи мороки з нумерами, але він знає як то свіксувати.

Плян був готовий і такі того самого вечера взялися до роботи, але в Пендуровім румі. Там вигіднійше — казав Джов, бо гроші будуть вам перед очима і будете могли, час від часу кидати оком.

Пендуор передав Джовові тисячу доларів і “робота” почалася. Він наказав добре замкнути двері на ключ і на засув. І час від часу кидати оком на двері. А колиби хто постукав то — не отвирати!

Цей наказ вже гірше настрашив Піліпа. Джов розложив гроші по ліжку, посипав порошком, кропив зеленою водицею. Знов складав і розкладав, кропив повдром, а вуйко за той час нервово курив тютюн ольчум, та дивився більше на двері, як на ту роботу — борахувати він знає, а ту тра пильнувати дੋєрій, бо — ануж хтось застукає? — А може ще й поліція? — І на саму згадку — поліція, єму стало моторошно а серце почало скорше кіпати. Кажуть що страх має великі очі.

Робота була на укінченю. Джов обмотав шнуром, якісі старі газети, обвинув ще раз в воскований папір, приложив дві желізних з обруча плитів і ту вже вуйко помогав єму добре згримплювати шнуром. Наказав Пі-

липови поставити в валізку і не втворати яких три до чотирі дні. Зрештою він самий прийде, коли буде час розпакувати.

Джов пішов, а вуйко до рана не міг заснути. Все єму увижалася поліція. Таж він робить гроші... а за це велика кара — кримінал! А нуж чапнуть тай за гратеги. — Страх опанував ним. Рано пішов на съніданя, хотій не хотілося єму їсти. Доходячи до Мейн стріту, побачив на конері поліцмана і сей час звернув в другу сторону. — Не житя, але мука настала для вуйка Пилипа. Заходив часто до пул-руму, але Джова там не було. Не було і на призначений день.

Взявся самий розмотувати ту “фабрику”. Нічого там не знайшов окрім газет, дві дощінки, шнури і дзві плити желіза. — Холодний піт виступив на чоло... значить він ошуканий, обробований з гроша на який так довго і тяжко працював. — Що робити до кого удастися за помочею і порадою? — Замельдувати поліції, значить віддати себе самого в руки. Голова ходоромходить. Ні спання ані їда не береться.

Розказав свою нещасну пригоду свому доброму патнеру і трохи полекшало. Той не втерпів і сказав другому що Пилипа обробили, а той знов третому і так мабуть дійшло до поліції. Зявілося в єго румі два детективи. Мусів він розказати все від “а” до “з” і вони все списали, а ті плити і папери та шнури забрали зі собою.

— Правда, єго Богу дякувати не арештували.

На другий день все було описано в щоденній англійській пресі. Певно поліція дала для рекорду до преси.

Мій син Нік перечитав ту новинку, тай каже до мене. — Адіт тату нашого чоловіка, на ім'я — Філіп Пендюр обробували на тисячу лупаків. Тай перечетав мені в голос.

Дзізус крайц! — та цеж мій патнер — крикнув я — та ми колись краї темплали в сипіяра на генку. — І як стій, поїхав я до него, на подану адресу в газеті.

На саму встречу він розплакався як мала дитина, та розказав широко про все, що я вам в коротці описав. І ви вже знаєте бо рахувати перечитали. І на сім повинна бути — точка.

Але я, як бувалий чоловік, Штіф Табачнюк прийшов ту, патнерови на поміч і тра діло довести до кінця. А ви будьте терпеливі та дочитайте кінця.

Пішли ми оба з Пендуrom на Поліц-стийшин. Я розказав що чув богато про цого Джова, та що його кондовіта дуже замазана і що він походить з Калгарі. Все записали там що я сказав. Поліцмани то смарт хлопці, їм лиш що набели, а вони решта все розшолопають.

За якись час Джова привезли. Справа опинилася в суді. Ми пішли з Явдохою послухати тої розправи, бо рахувати свій чоловік, тай і я в ту справу вмотався.

Справа велася як звичайно в суді — ви знаєте. Але одно цікаве вийшло.

Пилип показав себе дурачком і нездарою. Не вмів ані трошка орієнтуватися, аби помякшити справу і викликати до себе судове співчуття.

Старий судія, довше дивився через зверх окулярів на Пилипа Пендура, а врешті запитав. — “І що-ж би ти робив чоловіче з тими великими грішмі!, що Джов обіцяє тобі наробыти?”

— Сийвед, сийвед — пут ту да бенк! — відповів загикуючись Пиндюр. Судія відвернувся — тай каже. — “Ігнорант”!

А я сидю тай горю зі стиду за так дурного патнера. Не міг-же він сказати щось іншого, що, приміром, дасть на шпиталь, або який сиротинець. І себи звучало краще, що в того чоловіка є якась благородність.

— Бий тебе трастя та болото — міркую в свої голові. Треба мені забути за такого патнера як за Панькові штані. Так довго чоловік в Канаді, тай нічо не навчився — кажу я до свої Явдохи.

— Тай і ти Штифани був дикий, та виправляв дурниці. А тепер який файній джекільмен з хебе зробився — що маю гонір за тебе. Джов дістав рік тюрми і лешес, бо мав поганий рекорд попередно.

ВІЗИТІВКА

Сонішна Альберта витворила своїх жителів рухливішими і більше підприємчими людьми, чим манітобяне, саскачеванці, чи з других провінцій Канади. За примір може послужити отця історія. —

В одній околиці сеї провінції, де осілися наші люди, жив самітний фармер. Чи був він вдовець чи таки не жонатий, я сего не питався, але знаю що був не згірший фармер і називався Андрій. Була в него хата, пару будинків, кирниця і 160 акрів виробленої землі, які межували з компанійною не виробленою секцією.

На ці порожні землі, зайшли тимчасово цигани. Пригнали свою худобу, що десь набули, розложили шатра і випасали телята. В осені випродували і вандрували дальше. Сеї осені не могли цигани всіх коров продати з ріжких причин і мусіли затриматись. Пізна осінь тиснула циганів на всі боки. Сусід Андрій дивився на них як на циганів і бокував, та не хотів нічого мати з циганами, прямо ховався від них. Циганам віходило купити якусь тану фарму щоби там перебути, та завважити аби хгось я навіть самий Андрій не крав корови. Сеж іх професія. Питали, шукали, тай не могли здібати. Були в місті в офісах де продають фарми, та кож не мали там де вони хотіли. Ходили по улицях попри офіси і розпитували кого попали.

Під слупом на сайдваку стояв чоловічина середнього росту і віку, завзято курив, тай кожного мірив від ніг до голови. Цигани чіпнули єго чи часом він не знає такої фарми?

— Та певно що знаю, я агент від фармів і показав свою візитівку. — Маю одну фарму на продаж з хатою, будинками і кирницею. Чоловік там живе самотній і хоче конче перенестися до міста. Як хто хоче купити то дістане дуже тано бо всого три тисячі, а посілість може взяти хоть-би зараз.

Ден Макогенко рілістийтник на фармах

Очевидно циганам се дуже подобалось, бо знали ту фарму, а не знали чи той Андрій мав її на продаж. Таки зараз пішли з агентом до якогось офісу, зробили угоду, підписалися, а агент виписав ресіт “пейд ін фул” на три тисячі долярів. Наказав їм що посілість можуть перебрати кожного дня, а “діл чи тайтел” зашлють як лише буде готовий. Побажав їм щастя і пішов до офісу а цигани чим скроше поїхали на фарми.

На другий день рано, веселі цигани прийшли до Андрія як до свата по ділі, щоби перебрати посілість.

* * *

— Бажаємо Вам пане доброго здоровля, та кращого поводження в місті, і можете їхати коли вам вигіднійше, а ми фарму перебираємо ниньки — проголосили цигани.

— Яку фарму, чию фарму? — питас Андрій.

— Ну, вашу — а тепер нашу, хиба ви не знаєте? — каже старий циган — ми купили і заплатили.

— Слухайте люди, — відозвався Андрій, — я жартів не люблю і часу не маю. Йдіть собі з відси.

— Ми не жартуємо і не брешемо а таки купили, я покажу вам ресіт.

— Мені не тра твого ресіту, покажи тому в кого купилисте фарму. Я не маю фарми на продаж і агентів не наймав, бо мені не потрібно — розкричався Андрій. — Геть відсі заберайтесь! — бо вжivo всяку зброю що в руки попаде — сокира, ґралі, стрільба і поліцію покличу. Гоніть кажу! — безнастянно теремкотів Андрій. Цигани поспускали голови, довідалися що ощукані, а старий викрикнув — “І що ми за цигани коли нас не циган перехитрив!”

До поліції і суду зі стиду не підуть, зрештою се є проти їх права. Треба вишукати того агента і по доброму взятися на хитроші і може як не всі то бодай трохи грошей віддасть.

* * *

Агент що звався Ден Макогоненко, самий зголосився і пояснивав циганам, що Андрій то чоловік не певний і небезпечний, якому не можна вірити. Він як не вкраде, то витроїть худобу і що єму зробити? Єго треба підкупити, дати єму пару сот дулярів і найтихома сидить. “То є моя рада панови”.

Цигани не довірчivo слухали а старий поважно заговорив —

— Я виджу що ти є добрий жулік і шкода твого таланту тут марнувати, ти ходи з нами, а ми тебе пошануємо і дещо доброго навчимося від тебе. Я стаюся а ти візьмеш провід над циганами”.

— “Братя мої” — промовив Ден. Виджу що ви є ретельні і ліпші від других циганів. Аби ви знали що і я ретельний тай добрий, віддам вам дві тисячі дулярів і йдіть собі відсі куди вас Бог запровадить. Ти сячку лишаю собі за фатигу, а тих пару коров віддам тому дурному Андрієви, бо варят готов корови потроїти а вас братя постріляти як вовків.

* * *

Тутейші фармері знали Дена як лінюха, мантія, брехуна та хвалька але мали з него не мало потіхі, тай не одно й добре зробив. Прозивали єго карапом, бо походив з Росії.

Ден не любив працювати на фармі, бо впоїв в себе добродія, дорадника і мав старого “форда”. Іздив по-

між фармерів тоді коли обідають чи вечеряють, — наїдався, часто ночував, а як не було місця, чи не хотіли, засипляв на свої гарі.

Залишені циганами корови, Ден віддав Андрійови разом з собою і жили оба як Максим і Клім. Коли по-сварилися, то Ден називав Андрія "гноєм австріяцьким", а Андрій Дена "ланеком московським". На закінчення сварки оба називалися одним російським словом Фармері потакували і казали що оба кажуть правду...

Ден не хотів тратити свого таланту і часу з Андрієм, він мріяв про велике місто, офіс, рілистейт — таж се его лінія. Одного ранку, накрутив свого форда і поїхав на захід до великого міста "В", шукати бізнесу. Шукав по-закутинах в місті офісу. Нема, всюди заповнено. Одна баба грозила поліцманом як не забереся з ярди, — значить образа — не йде.

В куті під великим будинком була шапа шевська, — Піду запитати може сей дещо порадить — думав Ден — і ввійшов до шапи. Перекинулись словами і Ден заговорив:

Ден знов, що швець фільозоф і дипломат

— Знасте добродію не так з черевиками я прийшов до вас, як на пораду. Ну, — зажартував швець — оден жид хотів продати "стрільбу" і казав що знає її ще з малого пістолета — "а з черевика готов ще бути чобіт". Все можливо, розкажіть тай буду знати і як зможу то поможу.

Ден знов, що швець то фільозоф, і виявив свої пляни та просив о поміч і пораду.

— Подивіться через вікно — сказав швець — видете ту стару опущену хату? — вона забита дошками, але веранди — видите веранди, аж проситься на офіс. Є одно вікно доброе, а решту забити паперами з баксів, я маю стари двері і пофіксуйте так як я стари черевики, тай ввійде тимчасово.

— Дякую вам добродію зі щирого серця. Ви вратували мене від клопоту і видатків, бо в мене грошей не богато. — Коби здоровле — а гроші будуть — потішає швець.

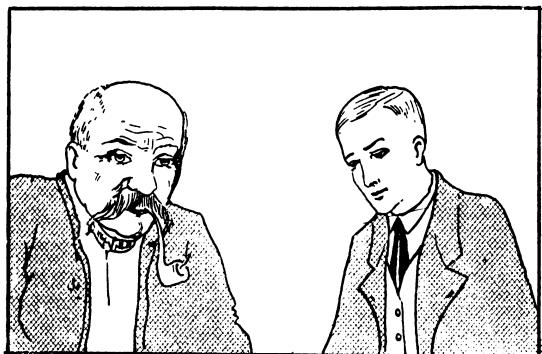
За добру годину офіс був готовий. Ден притягнув форда в поперек веранди, витягнув гамер з гарі та інші тульси. Оба з шевцем поприбивали папері на побитих вікнах та сітках, і прикутили двері. В середині офісу вже було лекше. Швець приніс якусь мапу і всілякі стари календарі а Ден декорував "офіс". Швець радив Денови назвати свій офіс "Ден Макоген-кос рілті Ко." і обовязково видрукувати сотку візитівок фірми і адресу.

А тепер до бізнесу — радив швець. — Можете міняти гавзи за фарми так як з тими циганами.

На початок швець дав свою шевську шапу на продаж або в заміну за якусь стару хату подальше за містом. Ден розіслав візитівки своїм знакомим на фармах, а швець роздавав їх своїм костумерам в місті і чекали бізнесу...

* * *

Перший зголосився і приїхав молодий хлопак Орест, — син одного фармера з тої кольонії де літали перебував Ден. Він его знає, бо нераз і не два перебував і гостиився в єго батьків. Орест гречний хлопець, має одинадцятий грейд, дуже послушний, а такий деликатний в письмі і бесіді що всім давався любити.

Ідь сину і вважай на своє здоровля

Приїхав до міста, дістати якусь роботу і осістися на стало.

Ден задумався і по хвилі муркнув — гм —
— А маєш ти Орест які гроші?

— Не маю вуйку, я заледво випросив в тата на дорогу, ви знаєте наші гаразди в дома — пригадував Денови родинні недостачі, братів, сестер та з працьового тата.

— Зле небоже — застогнав Ден — що буде в нами? — Я не знаю. В місті жити без грошей се велика штука, та якось мусить бути. Ти Орест переспиши в гарі, бо в офісі не буде місця на двох. А завтра возьмеш мою гару і поїдеш за проспектами. Коли щось едастесь, так оба розділимось комішеном.

— Орайт вуйку — з усъмішкою відповів Орест.

На другий день рано, Ден дав Орестови пару своїх візитівок, адресу тої хати в заміну за шапу шевську і наказав переглянути ту хату, та довідатися чия вона?

Орест старої гарі не боявся, коби газоліна була, а їхати він дуже любив і поїхав не знати куди і пощо. Місто велике з всякими назвами дистриктів, вулицями, світлами, а баси, тексівки, та тисячів ріжного рода гар, шнурують як муравлі, одні сюди другі туда безнастанно. Він став на серед дорожу і не знав в которую сторону їхати — чи впрост, чи на право чи на ліво? — Гари трублять, світла мигають червоне, зелено то живто, аж в очах пожовкло. На корнері стояла якась жін-

ка, чикаючи на баса. Орест скочив з ґари, прибіг до неї і поквапно спітав її де та улиця що так називалася і в котру сторону їхати?

Старенька жінка пояснювала, показувала руками сторони, дивні назви улиць, блоків, викрутася на ліво, право, потім знов на ліво і т. д. Хотяй Орест дивився, слухав, однак зориентуватись не міг і поколотилося єму в голові. Добродійка зауважила що сей молодик не скористав з її інформації і маминем серцем порадила: — Я іду в ту сторону до моїх знакомих і можу тобі показати де та улиця.

— Ай — Тенкю — Мадам — радісно подякував і вклонився.

— Прошу ходіть зі мною пані і я вас повезу — просив Орест. Стара усъміхнулася, пішла за Орестом до старої ґари. Він зручно отворив двері, випростувався, поміг її влізти, ще раз попробував чи добре зачинені двері і поїхали. Орест говорив але також уважно слухав вказівок старої.

— Спини гару, молодий чоловіче, на першім корнєрі — станеш — розказала стара. — Єс медам і так зробив.

— Звернеш на право і перша вулиця та за якою шукаєш, а число хати знайдеш самий. Я піду до сеї хати через дорогу до моїх знакомих, а тобі дякую що мене підвіз.

Орест вискочив з ґари, отворив двері, взяв за руку стареньку медам, поміг її злізти, пару разів вклонився і може з десять разів вилетіло йому з горла — “Тенк ю, тенк ю медам, ай тенк ю вері маш”. Колиби ти хотіла, я радо і з найбільшою присмистою відвізби тебе медам, до твого дому. Все таки я почекаю на тебе, а ти як поробиш свої орудки і будеш готова їхати до дому, я тебе завезу медам і ніколи не забуду, що ти навела мене на добру дорогу — щебетав Орест. Баба знов усъміхнулася і сказала — “буду видіти”.

Орест чекав, а лагідна старушка — може-ї не потребувала спішитися і їхати дрантивою ґарою з якимсь “панком”, але його членість і поводження з старою бабою, що в Канаді часто не буває, постановила поїхати.

— О який я щасливий що ти медам не зігнорувала молодим неосвіченим простаком. Ти обзнакомила мене з містом, бо я не давно сюди приїхав. Дуже а дуже я тобі вдячний — лебедів Орест. — Прошу, може ви-пеш копик кави? — я заплачу? Може не мав кводра в кишени, але просив.

В дорозі до дому Орест говорив без кінця, а баба слухала і любувалася єго рухами. Обіцював та за-певняв, що все її послухає, привезе і відвезе де її лише буде потрібно, бо вона пригадує єму рідну маму.

Коло хати старенької, Орест спинив гару і ще раз подякував.

— Ти чесний молодий хлопець і маєш гарну будучність перед собою, — але хто ти такий? — і чим займаєшся? запитала.

Орест скоренсько витягнув візитівку і подав її. Вона остережно обглянула, подивилася на Ореста і заховала візитівку до свого пуляреса.

— Дякую тобі — подала руку а Орест поцілував і вдоволений відіхав до Денового офісу.

* * *

Проспектів ані бізнесів не було, грошей забракло, їсти хочеся а в гарі спати зимно. Бідний Орест мусів якось вернутися на фарму.

Ден завязав дружбу з шевцем і оба взаємно себе хвалили. Пересиджував з шевцем в шапі, а офіс стояв і прислухувався їх бесіді і плянам.

Тим часом Орест не тратив часу ані надії. Щадив малі зарібки, переглядав магазини, читав деякі книжки і хотів ще раз попробувати щастя в місті.

— Такий нездара Ден, жив якось і не втікає на фарми. — На другий рік певно поїду і переконаюся.

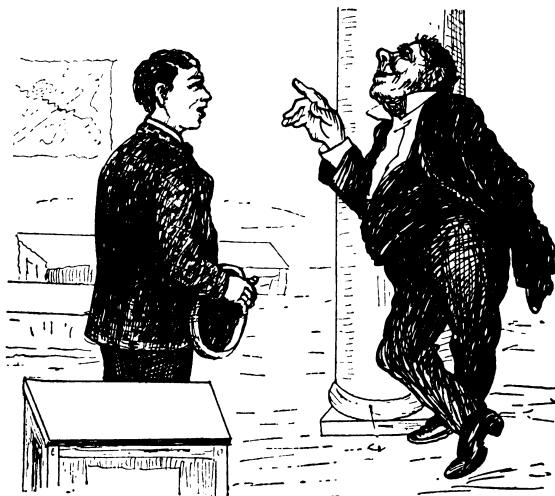
* * *

Орест став роком старший і практичнійший. В батька не просив грошей, бо заробив собі не лише на дорогу, але на всякий випадок мав пару долярів захованіх. Приїхав і впрост зайшов на те місце де був офіс Дена і шапа шевська.

— Що се? — де офіс і Ден, а де та шапа з шевцем? — дивувався заклопотаний Орест. Перед ним стояв великий перемодельований будинок а на нім електрична вивіска “Dan Makohenko'e Realty Co.” Заходить до

середині того будинку розвідати може хто знає де по-
дівся єго знакомий Ден. В середині будинку робітники
екладали дески, роги на підлозі, честерфільди, та всякі
офісові приладя і декурували офіс для менеджера.
Якийсь джинтелмен зібраний як міністер з грубим ци-
гаром в зубах вимахував руками на всі боки і розпоря-
джував де що має стояти. Раптом обернувшись, вдивився
в Ореста і викрикнув. —

- Фор гуднес сыйк, ти де тут взявся?
- Приїхав вас відвідати і порадитися.
- Вел Орест, я вже не є тобі вуйко але "Сир" Ма-
когенко — розумієш? ...
- Як і що? здивовано питав Орест, — розкажіть.

Бідний Орест в лорда Дена

- Який ти небоже дурненький Орест, видиш сей будинок за двіста тисяч, се мої проперти.
- Як то? здивовано питав Орест — за такий короткий час, ви могли так скоро доробитися?
- Через ціле життя мое я робив добро людям на фармах, як самий знаєш, а тут в місті я також пробував робити бізнеси ритељно і чеснота мене вина-
городила.

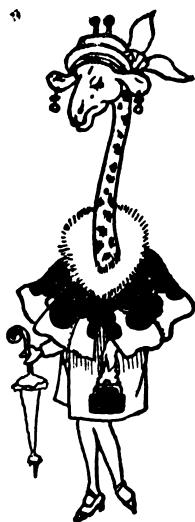
Якась стара богата жінка, в своїм тестаменті перед смертию, записала мені сі проперти і пару сот ти-

сяч долярів. В тестаменті сказала, що я є чесний і маю файну будучність. До тестаменту долучила мою візитівку.

В Орестові голові зашуміло і потемніло, спустив голову і довго дивився на підлогу.

Раптом все стало ясно. Щаслья вислизнулось з рук. Єму припімнулася стара медам яка показувала дорогу, а він дав її візитівку.

Пояснювати Денови, чому воно так сталося, шкода, бо не повірить, виганьбить і прозве брехачем. Вийшов з офісу і поїхав туди з відки приїхав, тай більше не вертався.

ШТИФ ПРИСЛУХУВАВСЯ РОЗПРАВІ В СУДІ

Те все що я буду вам коротко розповідати, не є жадною видимкою або пльотками, бо я рахувати такими річами ніколи в своєму житю не займався, тай не думаю зятматися. Коли що доводиться, звичайно, розповідати, то я перше про себе самого і свою фамелію, та часом про френдів, які знають що говорю правду і ніколи не ображуються. Але доводиться часом розказати дещо про других, бо сказати живемо на світі не лиш самі. А коли така бесіда є розказати, аби народ читав і знав що ся діє і діяло на світі.

А діялося се вже троха давненько, ще за часів де-пресії, коли собі пригадуєте.

В однім з більших міст Канади жило чотири брати, Макухами — звалися. Всі вони були самітними, бо найстаршого Джова жінка була в краю, решта три, — Майк, Джім і Нік були не жонаті. Чи то була їхня хата чи рентована в якій вони мешкали, я не знаю, тай воно взагалі не цікаве. Важне для них грішних, було

Дзьов Макух, Джім Макух, Нік Макух і Майк
Макух

це, найважнійше, аби був дах над головою, мали що істи, та вратися?

Правда всі ми про це стараємося, але че так Макухи старалися.

Коли настане ранок, всі вони розходилися на всі частини міста, — всхід, захід, північ і півднє. Коли вертали до дому, то ніколи з порожнimi руками.

Найстарший Джов наказав, коли — народ має, то і ми мусимо мати! І ось пішло в них діло в рух.

Мені довелося бути їхніми сусідами. Вони до нікого не приходили, таї до них ніхто.

А я такий чоловік, рахувати, що не люблю свого носа пхати там де мене не просять, хотіть я здогадувався що там щось, не тес. Але байка з тим, — мастьє собі голову, а я пильную свого бізнесу. От так я завше міркував, та міркую в своїй голові, через те я в життю не мав великих троблів, щоби валітися аж по криміналах. Правда були ріжні троблі, але такі собі маленькі-буденні, від яких я самий не раз потерпів, але Боже борони — аби хтось другий з моїх патнерів, терпів через мене.

Знаю що читач хоче знати про Макухів, де, що і як вони крали? Чи вилапала їх поліція? Чи був суд? А коли був, то по кілько кождий Макух зістав за сужений? — А я, загинаю, та заходжу поза Панків пліт. Та будьте терпеливі, бо то не можна так в двох словах віложити як на лопаті.

Одного ранку поліція вгналася до помешкання Макухів, забрала богато ріжних річей, а самих заарештувала. Щоденна преса зарекордувала цю подію. Найбільше заговорили про це сусіди. Але Макухи були на скільки джентельменами, що в сусідів нічого не рухали. Вони й-шли собі подальше, — місто велике!

Коли прийшов день їхнього суду, я постановив піти до корту і послухати чим те все скінчиться. Моя Явдоха боялася й-ти, бо до сего часу вона ще і ногою не була в суді. Але я її переконав, що нічого єї не станеться, а наслухається ріжних троблів, а це таке як би який шов. Явдоха каже: — З таким чоловіком як ти Штіф, то я ся не бою піти і на край світа! Я легонько притулів єї до себе, та поцулував в чоло. Та то ти мене — міркую — вигладила та вімастила що я зараз такий є.

Ми сиділи в судовій сали розправ. Все там гарно, чисто, а лавки подібні як в сипіяра на стишіню.

Відбувалися ріжні розправи. Та нас найбільше цікавило коли покличуть Макухів, бо ради них ми прийшли до суду. В решті дочекалися.

Коли вивели всі чотирох то чогось стало моторошно поза шкірою, бо рахувати свої люди, тай ще соєди.

Старий лисий судия, дивився на них поверх окулярів, та перше поспітав ім'я. — Джов Макух, Майк Макух, Джім Макух і Нік Макух — звучала по військовому відповідь оскаржених.

Суд сей обернувся щось в роді комедії яку бачиш на сцені. Все заходилося від сміху, а найбільше з Ніка, який здоймав близину з лайни, не лиши мужеску, але жіночу і дитячу. На своє оправдане, казав що задумав женитись і єму ті речі здадуться.

Вирок судия, з якоїс причини відложив на другий день.

— Комусь був съміх а комусь горе — каже Явдоха, коли ми вертали до дому. Добре що в нас щось подібного не трафлялося з нашим синочком Ніком, а то булаби пляма на родині Табачнюків на ціле життя.

Та я рахувати не є собі який небудь Макух, але Штіф Т. Якого знає не лиши Канада але і Америка. — Бо ви кажете!

ШТІФ РАТУЄ ПАРТНЕРА В КЛОПОТАХ

В готели коло стола сиділа весела компанія, погинали пиво і реготалися, бо вуйко Танасій розказував съмішні жарти і анекдоти. Не кожний може так уміло розказати про якусь съмішну подію, як це Танасій може.

Він вам не усьміхнеться коли про щось розказує, а коли слухачі лопають від съміху, то він тоді легонько усьміхається, або вдає злосного, коли ту розходитьсья про него самого.

Така весела єго вдача виходила єму завше на користь, бо він мало коли фундував дрінка і всюда єго запрошували на ріжні воказії.

Хотяй він був мій партнер, але я не дуже єго любив, бо вже де ми були і забавлялися, то я мусів брати — “бек сіт”. Всі звертали більше увагу на Танасія чим на мене, і це мені не подобалося, і я побільшій часті букував від него.

Я був в місті. тай зайшов вібачте за слово, до готелю для своєї потреби, тай при нагоді здибав ту веселу компанію.

— “Галов вуйку Штіф!” закричали в голос, тай зробили для мене місце.

Зараз бесіда перейшла на більше поважну тему, бо рахувати всі мене уважають за богача тай такі мають пошанівок для мене, бо коли хто має які трబлі або притрафунки, то зара приходять до мене за порадою.

Я довго не засиджувався в готели, бо мав здибати свою Явдоху в Ітона. Попрацався і вийшов, а замною сълідом пішов мій партнер Танаско, і на дворі сказав мені що має зі мною щось дуже важне поговорити тай порадитися.

По правді сказати, мене то не мало за цікавило, бо Танасій належав до тих зарозумільців що ніколи в нічім мене не питав і не радився.

— “Кажи — кажу — а то в мене часу не має”! —

Самий бачив що лишив компанію і вони ще готові подумати що я “чіп гай”, не хотів за фундувати і втік від них.

— Справа Штифани не така що можна в двох трох словах розказати. Ту маєся до діла зі золотом — а це аби не що!”

“Золото Штіф, розумієш — золото”. Приїхали якісь майнери аж з Аляски і превезли золото. Мені удалося купити від них дві брили в формі цегли. Воно ще не зовсім чисте, на поміш з піском, але блищить аж за очі халас”.

— “А як ти знаєш що це золото? — Кажуть люди що не все золото що блищить. Може добре тебе якісь піддурили?”

Я поправді сказати не розуміюся на золоті. Треба піти до тих що розуміються і вони тобі скажуть що воно вартує, і тоді будеш знати скільки заробиш на тих двох цеглах.

— Та лиxo Штіф в тім, що я не знаю куда вдаєтися аби збадали який там процент золота, та що воно вартус. Для того я хотів вас порадитися.

— А ти маєш ресіт що ти заплатив тим майнерам з Аляски? Ісли маєш, то найкраща моя порада піді на поліц-стейшин і там тобі скажуть все. Не маєш чого боятися — тебе не арештують!

Читав мій сосіда в газеті що якісь там вже зістали ощукані, бо купили безвартісні цегли замість золота.

— Читав — кажете? — з острахом спітав Танасій.

— Так, так — читав в англійскі газеті. Та ти колего не страхайся, може всправді ти щось доброго купив і станеш богатим. Нічо не можна на перед сказати. Одно я тобі скажу — що я радий бачити як наш чоловік робить проспект. — А богато ти заплатив за ті цегли, коли можна запитати?

— За одну він хотів шістьсот доларів, а за дві — одну тисячу.

— Значить ти фігурував в свої голові що дві сотки буде таньше. Виходить що ти уживав свої голови. Робив все з розрахунком.

— Не ріжте мене Штіф без ножа, бо я бачу що замість поради, ви ще з мене посъміхаєтесь. А ви знаєте що я на ті центи тяжко працював.

— Я не тішуся з другого нещастя, бо я такі нещастя не раз переносив в своїм життю, і це мене навчило бути на кожнім кроці остережним — “Стань, дивись і слухай!”

Танасій безпорадно розгублений, дивився в другий бік.

Жалко мені стало партнера. Колись робили разом на икстра геніку. Я тоже тішився як він плів ріжні бандиги.

— Знаєш що? — кажу я єму. Ісси хоч, я піду з тобою до поліції завтра. Тебе не заарештують, бо ти нічо не вкрав, але упав жертвою ощутства. А коли буде треба то заложу за тебе проперти і будеш на волі до суду, тай взагалі чи суд який буде если поліції не вдастесь знайти ощутів. А коли знайдуть то гроши тобі звернути. Ну, як думаєш Танасій?”

— Дякую вам Штіф від щирого серця — дякую. Завтра з тими цеглами чекаю на вас на тім корнері, а за вашу фатигу я вам заплатю.

— Не тра мені твої плати, я не є жадний чіп - гай, і на такі зарібки не спускаюся.

Вже-м злосний на таку бесіду. Чекай завтра на мене о десятій годині рано на тім корнері!

Танасіко був ошуканий — орайт. А чи вернулися єму гроши, то колись другий раз розкажу.

А поки що тримайтеся цупко. Та уважайте аби вас хто не конєрував.

ВІН СПОВНИВ ПОСЛІДНЕ БАЖАННЯ СЕСТРИ

Гануся з мамою по лісі ходила

1

Світ великий і люди живуть в ньому по ріжньому і ріжні в них турботи. Кожна людина в своєму житті, має важні моменти — а не розкажи, або не запиши на папери, то пропаде.

Колись перед літами жила в нас на станції дівчина на ім'я Ганна. Привезли її жиди з собою і коли відробила в них за шіфкарту, працювала по жидах, а пізніше дісталася роботу в ресторані. Там познакомилася з добрим чоловіком і вийшла за него заміж.

По народності він був російський німець і називався "Генрік". Він працював в Британії Колумбії механіком в одній лісопилці коло міста Нанаймо.

По весіллю він забрав Ганну зі собою до Б. Колумбії і ту почалося для неї нове життя.

Він був чоловік стараний не пияк, і майстер на всі руки. Життя його було радісне і щасливе. І "домик і вишневий садок" — ріжнородні орнаментальні деревця і квіти, гарна городина. В садку альтанка оповита вічно зеленою айві, а в куті на протів сонця два біленьких улики пчіл. Красота.

Все те було зроблено дбайливими руками Ганни та її чоловіка. Крім хатної роботи, вона весною і літом більше трудилася коло городу і цвітів. Любила Ганна також шум моря, та приплив і відплів води морської і кигиканя чайок.

Та літа не оглядаючись, минають дуже скоро і вже більше не вертають.

Ганна і нестямилась як їй стукнуло шісдесят років. Приходить старий вік, а з ним ріжні помотання.

Дітей в них не було. Чоловік її Генрік, хорував легко на серцеву недугу, але це йому не перескаджало працювати, бо робота його була не тяжка.

Зимою, часто буває що тут в Б. Колумбії падає мокрий сніг і кожний коло свої хати прокидає стежку.

Ганна приїхала до Канади

Пішов відкидати сніг й Генрій, бо це було в неділю — тай вже до хати більше не вернувся. Лікар ствердив що від напруги умер, на удар серця.

Покійний ще за життя, колись говорив свої жінці Ганні що — “як він скорше пімре, то щоби сго тіло було спалене, а попіл его розкинути по морю, тоді коли буде відходить — тайт (відплів).

І Ганна сповнила його бажання. Сама осталась самітною старшою людиною.

II.

Старий парубок — бас Іванів

В степовій провінції Саскачевану на фармах, вона мала рідного брата якого спровадила вже давненько до роботи в старшого кавалера фармара.

Вставали оба рано, ладили дінер, парили чай і заразом варили яйця в тім самім чайнику. Кури були свої, а хліба, цукру і солі було подостатком, тай не відчували голоду.

Ішли до коней і на поле до роботи, а вечером по-випивали решту чаю і лягали спати — і те саме автоматично відбувалося кожного дня.

Сеі штуки навчився і наш Іван. За пару літ відкупив фарму від свого баса і робив те саме що навчився.

Брат Іван як робітник і фармер № 1

З ріжких причин він чомусь не оженився і так ка-
парив самий. Одиночкою осолодою його життя була ро-
бота на фармі і коло коней. До хати він мало заходив,
хиба тоді коли тра було зладити що небудь зісти, або

вечером йти спати. Проте й не дивно що в хаті було занедбано.

За те на подвір'ю, в стайні і взагалі всюди був взвірцевий порядок. Не можна було ту сказати що “без господаря й товар плаче”. Про хату йому було бай-дуже, однако до него ніхто не заходив.

Нераз сестра Ганна писала до него і просила щоби приїхав до них в гості, та все він відказувався що єму неможливо, бо не має накого фарму і коні оставити. Всі дооколичні фармері англіки, французи та німці, а наші подальше і він не знакомий з ними.

Самітне життя Івана, зробило його мовчаливим. Говорив лише до коней.

III.

Сестра Ганна спродала свої проперті і не сподівалася приїхала до брата Івана — доживати свого віку. Брат був невимовно радий що сестра приїхала до него, раз назавжди.

Те що в хаті безпорядки, Ганна сказала що все те дастесь направити і вона тим сама займеться. Поїхала до міста, наняла малярів, накупила фарби, фіранок, простиralів, деякі нові речі як кухня, честерфілд, карпет, радіо і т. и.

За якийсь час хата братова стала в середині до непізнання. Життя стало веселійшим, пожива королівська — пироги, борщ, голубці, все явилося новим і красішим. Сестра внесла єму радість і веселість, була в нього Богом.

Та це довго не потріввало. Сестра Ганна за пару років почала занепадати на здоровлю. Як Іван старався ратувати її, нічо не помагало. Страшна хвороба рака вкоротила любій сестрі життя.

Перед смертею просила брата, щоби для неї зробив послідну прислугу.

Іван поклявся що все зробить для неї, що лиш накаже.

Ганна бажала щоб по смерти тіло її було спалене, а потім попіл з неї завести коло Нанаймо в Б. Колумбії і розсипати по морю, тоді коли буде відплів моря. Розсипати той попіл, має бути его власною рукою і як раз на протів тої хати де вона колись була і жила.

* * *

Яку ціль для Ганни мав такий наказ — ніхто не знає. Більше можна думати, що сестра хотіла, бодай по смерти зробити ту приємність і щирим підступом, рушити брата з місця, щоби подивився на гори і долини Б. Колумбії, а врешті на береги тихого океану.

Покійна Ганна ще за життя на фармі у брата, любила часто повторяти висказ якогось мудрого чоловіка що — “Вмерти це нічо, але жити і нічого не знати — оце нещастя”.

Іван знайшов чоловіка щоби заступив его місце на фармі, вбрався в новий сут і капелюх що купила сму покійна сестра, взяв трина і поїхав до Ванкувер, а звітси шіфрою мав відплисти до Нанаймо.

IV.

Будучи в Ванкувері я поїхав до Нанаймо полагодити деякі справи і вертатись назад. На шіфі було багато людей, але якось мимо волі, впав мені в очі якесь трохи дивний чоловік. По самім строю я пізнав що він зі степових провінцій, похожий на якогось шведа, а більше на нашого брата.

В руках держав паперову торбу, та нервово рухав губами. Думав я — лонч має в ті паперові торби. Якось не хотячи, коли він перекинув нога на ногу, паперова бега впала і щось гриннуло. Він скоренько підняв, та залепетів “Бідна Гануся, бідна Гануся”.

Я присів коло него тай запитав по українськи — “Куди ідете?”

Місто відповіди, він поквапно сказав — “Ага — а то ви наш? Перший раз чую нашу мову відколи виїхав. — До Нанаймо, десь до Нанаймо, туди іду, самий не знаю чи трафлю туди. А може поможете або порадите? А я за дурно не хочу”.

Я побачив що цей чоловік безпорадний і хоче якоїсь помочі. — І чому ж би не помочи — коли зможу.

Ходіть зі мною в оттой затишний пляц, та мені розкажете все, і коли буде в моїй силі, то поможу.

Хотяй був мовчаливий і маломовний, але розказав мені про все.

Я глянув до газети, в котрій годині починається відплів моря, знов коли приплівем до беріга Нанаймо і легко розрахував, що все можна на час зробити.

Не журіться кажу єму. Я знаю де той пляц є і я заледу вас на місце де жила ваша покійна сестра. І це мені не справить клопоту, бо це по дорозі до моого знакомого.

Ми висіли з шіфи в Нанаймо і ми пішли піхotoю недалеко на означене місце.

По дорозі він мені сказав що називається Іван Крупко, а я сказав що мое ім'я Я. М., бо офіційно ніхто нас не знакомив.

Приїхали. — Ось та хата де ваша сестра жила, а це те море де ви маєте розсіяти попіл.

Тайд (відплив) як відходив і уносив ріжні колоди та ламаче, що перше приніс. Чайки сиділи на колодах і переразливо кричали інші здіймалися і шукали поживи.

Станься птахом Ганусенько й прилети до мене

Іван підійшов до води, скинув капелюха, перехрестиився, отворив металеву скриньку і повною жменею розсівав тлінні останки своїх сестри Ганни.

Мого знакомого я не застав і вернувся до краяна Івана, який в одні руці держав капелюх, а в другій порожну баксу від попелу.

Подивися на мене, якось зніяковів, тай каже: — “Кілько вам належиться і я заплачу”.

— Нічого неналежиться.

— А якби я вам дав коня?

— Я маю гару, мені не потрібно.

— Нате вам цю баксину. Вона може нашо придастися.

Я похитав головою що не хочу.

— Ну то їдьте щасливо, дякую що потрудилися. Колись я відплачуся. Дорогу до шіфи знаю, а поки що, ще полажу ту трохи”.

Я поїхав до дому. Чому він давав мені ту баксинку, то ніяк не можу собі пояснити. Одно я певний, що він не мав на думці мене образити. А всеж таки в цій пригоді, криється щось загадочного.

З а м і т ک а

В цій новелі два питання не розяснені. — Чому Ганна его післала, — а друге не розяснене — чому він давав ту скриньку що для него була дорогою?

Читач нехай пояснює собі як скоче.

ЯК ДІД БАБУ НЕХОТЯЧИ ОШУКАВ

Під тінистим широким розлогим деревом, в погідні дні сиділи на лавках ріжного віку старики, та торочили між собою ріжногранний розговір.

Були між ними балакуни, але були і такі що спокійно прислухувалися та розбирали по своєму, чи бреше він чи правду говорить — мовляв “слухай але свій розум май”.

В одно місце сходилися старики - недуги

Коло нас жила одна родина, з якою доживав свого віку старенький чоловік, так років близько 80, але самий він впевняв що єму вже минуло 85 літ.

Кожного дня літом він з паличкою мандрував до гурту старичків, таких самих як він, бо в них спілана риса тай спільна бесіда.

Старий Джім належав до балакунів і єму справляло приємність наговоритися, бо молоді в дома не любили його слухати.

В понурі і дощеві дни, коли старички не виходили зі своїх домівок на сьвіже повітря під дерево, дід Джім заходив до хати старенької баби, яка доживала свого ріку в своїй власній хаті, а для компанії приняла собі другу стару жінчину, також вдовицю.

Дехто любив собі пожартувати з діда, що часто заходить до вдовиць, але він був до того привичасний і не ображався. Не раз наслухається богато новинок жінкою верствою, і переказує їх бабам з великим захопленням, а ці радо слухають, помахають головами, а дідови справляє це приємність бо бесіда йде і час скорше минає.

Дід Джім бабі щастя він бажає

На цей раз він розказав бабі що трафляється нагода купити тано шери на оливу. Він певний що шери ці підуть скоро до гори і тут є нагода заробити файні гроші. Самий він жалувався що в него нема грошей аби з користати з такої нагоди і добре заробити.

Баба тим дуже заінтересувалася. Вона досить заможна жінка. За те що оставил її покійний чоловік, можна без журно доживати віку — та окрім того вона побирає ще старечу пенсію.

Гроші вона держала в банку, але для більшої певності, мати щось на руках, тримала гроші так по секретному, десь зашиті в матерці — бо ану-ж банок може збанкрутити або щось іншого статися? Все можливе. Часи тепер не певні, коли вимахують атомною бомбою. Трісне тай конец — а ту все під руками є на чорну годину — і буду жити.

Отак міркувала, та на ріжні лади розбиралася баба, але надія побільшити ті гроші що в матерці, дуже єї заінтересувала. Нема чого боятися бо діда вона знає давно. Він їх приятель, ще колись дружив з покійним чоловіком. Він не має на думці єї ошукати, а противно — помочи.

І так вона солодко роздумуючи, казала старому прийти завтра, а вона ту жінку що з нею, пішло до Ітон штору, аби не пхала свого носа в чужу справу, і передається єму тисячу доларів на закупно шерів на оливу.

На другий день все пішло після уложеного пляну. Старий Джім заховав гроші в спідну кишеньку, закурав люльку і пішов купити шери.

Перше пішов під дерево аби здібати того чоловіка що при єго помочи можна зложити тисячу доларів і дістти шери на оливу.

Старички як звичайно там були, але того чоловіка що єму треба, між ними не було. Та довго не довелось ждати, він пришов в товаристві ще з другим чоловіком.

Він покликав єго на бік, пояснив справу і оба пішли до "головного офісу", закупити шери.

Дідови казав посидіти на кріслі, а самий пішов поговорити. Що він там говорив і до кого, то діда то не інтересовало. Єму ходило аби позбутися чужих грошей, дістати шери і занести бабі — бо носити гроші не безпечно. Кожного дня трафляються рабунки. А так дасьть і позбудеться клопоту.

Згаданий чоловік вернувся з міною невдоволеного.

— "Біда — каже він, головний менажер відлетів европляном до Ледук, сьогодня рано". Я маю єго адресу. Як хочете то я вишилю гроші по телеграмі, там папери сфіксують і пішлють, а на отримані гроші я вам дам ресіт.

— "О. К. віт мі", сказав старий на знак згоди і пішли до єго руму аби передати гроші і дістати ресіт.

Все було зроблено. Чоловік поспішав аби чим скоріше післати гроші по телеграмі, а старий Джім по-всій ресіт бабі, як доказ що передав гроші в левні руки на шери.

Баба сподівалася що шери це великий папір щось в роді контракту з ріжними печатками, а тут малий кусок паперу, не начеб за рент рума, або щось іншого маленького.

Джім пояснив як справа мається і за словами чоловіка того, впевняв що шери сфикують і пішлють — і нема чого боятися. Всім стало легше і вони чекали.

Довго чекали і мовчали але шери жадні не приходили. Баба з дідом посварилися на смерть. Грозила судом, рознеслась вістка по сусідах, ату хтось замельдував поліції, і 85 літного діда заарештували. Синови при якому він жив, було це прикро, і вибрали батька з корту за поруку.

* * *

Перед судом стали старі, порепані сморщками, сиві, виснажені віком люди. На переміну ставили старичкам ріжні запити і вони відповідали, а коли старому Джімові вже було забогато, він випрустувався на цілій згіст і урочисто заявив. —

— “Коли суд думав що я винуватий, то я піду до роботи, зароблю гроші тай ті жінці віддам”.

Судія усміхнувся, а решта присутніх зареготались. Не укарали старого, бо за старий. Бабу запевнили що поліція буде шукати за тим що написав ресіт. Але в співчуття вона не дісталася від суду. Стара вже не росте більше...

Подія по яку я описав в коротці, мала місце тут в Канаді. Про таке ощущення звідомляла англійська щоденна преса. На цім можна дати точку. — Але може де хто з читачів подумає.

“Ну і нашо Штіф Табачнюк про таку подію розписався?”

А, саме для того, мої кохані партнери, аби ви знали що не лиш я попадав в ріжні трబлі, але і другі, рахувати не мені пара, бо він старий Джім англік, а баба скажменка. Так чого-ж лиш на мене тицькати пальцем?

Так чого ж лиш на мене тицькати пальцем!

З М И С Т :

	стор.
Замість передмови	5
Вийко Штіф зголосився	8
Штіф канадіян аж до смерти	11
"Собі Піт"	17
Штіф був спортсменом при роботі	20
Як Штіф пустив електрику до хати	26
Збитки — "гишки"	28
Товариство нежурись	34
Культура, освіта і мистецтво	37
Старий жених	43
Тролі, сни і уяви	46
Дійсний сон Ш. Т.	58
В альбум піонірам	60
Вуйко Штіф розказує про свої бізнеси	61
Інформаційно - метрімоніяльне бюро Штіфа Табачнюка	64
Штіф клінует свій румінг-гавз від огиди	68
Як Штіф перехитрив скачмена	72
Барбер з фармів	74
Як Штіф дипломатично помирив молодих людей	77
Весілля	81
Суپрайс парті	87
Фармер	91
Пайонір	96
Скоро-богач	101
Візитівка	106
Штіф прислухався розправі в суді	116
Штіф ратує партнера в клопотах	119
Він спсвнив посліднє бажання сестри	122
Як дід бабу нехотячи ошукав	130

